

KADERNOTA

TYTSJERKSTERADIEL

2023 - 2026

Inhoudsopgave

Leeswijzer	3
Ynliding.....	4
Nij perspektyf	4
IN VOGELVLUCHT	5
KADERNOTA 2023–2026	18
1 Ontwikkelingen Kadernota 2023–2026	19
1.1 Startsituatie	19
1.2 Gemeentefonds	19
1.3 Bestaand beleid	22
1.4 Nieuw of gewijzigd beleid.....	22
2 Reserves en weerstandsvermogen.....	24
3 Ontwikkelingen in beleid.....	26
4 Voorstel aan de raad	73
BIJLAGE I Financiële samenvatting	74

Leeswijzer

Vooraf

De Kadernota is eigenlijk het belangrijkste instrument in de planning- en controlcyclus. Daarmee kan de raad sturen op de inhoud van de begroting 2023 en volgende jaren.

BELEIDSVOORSTELLEN

In de Kadernota staan allerlei voorstellen voor nieuw of gewijzigd beleid. De raad geeft richting en bepaalt welke projecten voorrang moeten krijgen. En daarmee legt de raad de basis voor de verdere uitwerking van de begroting 2023.

FINANCIEEL

In de Kadernota proberen we ook inzicht te geven in de financiële ruimte voor 2023 en verdere jaren. Samen met de beleidsvoorstellen ontstaat een volledig beeld waarmee de raad op hoofdlijnen kan sturen. Maar alles natuurlijk met de kennis van het moment.

VERTALING IN DE BEGROTING

In de begroting 2023 worden alle voorstellen verwerkt die door de raad positief zijn beoordeeld. En natuurlijk worden ook ontstane ontwikkelingen ná de behandeling van de Kadernota meegenomen.

OPBOUW VAN DE KADERNOTA

De Kadernota is verdeeld in drie stukken:

- VOORAF
- KADERNOTA 2023–2026
- BIJLAGE

In VOORAF beginnen we met de Ynlieding. Daarna starten we met de Kadernota In Vogelvlucht. Hierin worden de belangrijkste ontwikkelingen getoond.

In KADERNOTA 2023–2026 beschrijven we in hoofdlijnen de startsituatie, de ontwikkelingen in het gemeentefonds en bestaand en nieuw beleid met aansluitend een samenvatting daarvan in cijfers.

Omdat de Kadernota invloed heeft op het financieel perspectief schetsen we ook de invloed daarvan op onze reserves en het weerstandsvermogen. Direct daarna gaan we dieper in op alle ontwikkelingen in het beleid. En we besluiten met het voorstel aan de Raad.

In de BIJLAGE worden de cijfers samengevat nogmaals gepresenteerd.

We wensen u veel leesplezier!

Ynlieding

Nij perspektyf

Dizze kadernota is ta stân kaam yn gearwurking mei it kolleezje dat krekt ôfskied naam hat. De ambysjes fan it nije kolleezje dat krekt ynstallearre is, binne hjiryn noch net ferwurke. Dat komt mei de begrutting yn novimber. Foar jo leit dêrom in ‘beliedsearme’ kadernota sa’t it yn fakjargon neamd wurdt.

Foardat dizze nota trochneamd wurdt is it wichtich in pear dingen mei te jaan.

Finansjeel perspektyf

It finansjele perspektyf sjocht der better út as ferwachte en dêrmei kinne je tinke der is romte foar nije ûntjouwingen. In warskôging is op syn plak. Der is hiel wat rekkenwurk oan foarôfgien om wat dúdlikheid te krijen oer de maaiesirkulêre sa’t it Ryk ús dy takomme litten hat. Wat hiel dreech yn te skatten is, is hoe’t it yn en nei 2026 komt. Dêroer falt gjin sinnich wurdt te sizzen. Dus it *strukturele* perspektyf is tige ûnwis. Dêrnjonken hinget it bedrach dat de gemeente kriget ôf fan wat it Ryk echt útjout of net. Dus as it Ryk plannen net realisearret en dêrmei net ynfestearret, krije gemeenten ek minder ynkomen. Dy ûnwissichheid hinget boppe it perspektyf dat no foar ús leit.

Yn fûgelflecht

Wy ha der foar keazen om in tal saken te beneamen, mar net op jild te setten. We witte dat der ûntwikkelingen oan sitte te kommen wêr’t we rekken mei hâlde moatte, mar yn finansjeel opsicht ha we dat net meinaam. In politike kar hjirby moat noch makke wurde.

Twa oerwagings binne hjirby fan belang:

- “Geen knaken, geen taken”

Wy bedoele hjirmei dat it Ryk ús as gemeente faak taken taskikt, sûnder middels, of mei middels dy’t mooglik net tarikkend binne. De line dy’t wy oanhâlde is: it budzjet dat jûn wurdt is taakstellend foar de útfiering ynklusyf personele besetting. En is der gjin jild beskikber steld, dan kieze we der yn earsten foar om de taak net út te fieren.

- Plan foar ynfulling

Hjir bedoele we mei dat by in fraach nei ekstra fte it passe moat yn in plan. Mei dizze útsûndering dat mei tydlike ynset der romte ûntstean kin om dat plan goed hannen en fuotten te jaan. Dan giet "de kost voor de baat uit" en lûke we der wol jild foar ut.

Lesten ynwenners

De lesten foar ús ynwenners rinne op. Troch de hege gas- en elektrisiteitsrekkens de ynflaazje op oare produkten wêrtroch it libben oer de hiele liny djoerder wurdt. Wy kieze der dêrom foar om de OZB-ferheging dy’t we twa jier lyn fêststeld ha de kommende twa jier net troch te fieren. De ynflaazjekorreksje wurdt wol tapast, mar de 2,5% ekstra stiging litte we foar de kommende twa jier ferfalle.

Burgum, 14 juni 2022

Boargemaster en wethâlders fan Tytsjerksteradiel

IN VOGELVLUCHT

OM TE BEGINNEN

Vertrekpunt voor deze Kadernota

Het vertrekpunt voor deze Kadernota is de begroting 2022–2025. Naast de gevraagde middelen voor ontwikkelingen in het kader van nieuw beleid is in deze Kadernota ook de meicirculaire 2022 meegenomen. Deze meicirculaire 2022 is de meest ingewikkelde van de afgelopen 20 jaar mede doordat de herverdeling van het gemeentefonds is verwerkt. Daarnaast is het coalitie–akkoord Rutte IV verwerkt en de maartbrief. Dat gaf al flinke accessen te zien tot en met 2025. Helaas ook een teruggang in 2026, mede door het in stand houden van de opschalingskorting. In deze meicirculaire 2022 komen de effecten van de Voorjaarsnota daar bovenop. Daar zitten hogere rijksuitgaven in als gevolg van defensie, opvang vluchtelingen, inflatie, koppeling AOW. Dat geeft ook flink hogere accessen. In 2026 is er sprake van een extra uitname van het Rijk van € 1,377 miljard die onvoldoende is toegelicht. De grotere plussen in de jaren 2022 – 2025 zorgen voor compensatie. De vraag die zich aandient is of de hoge accessen nog moeten worden gematigd voor ontwikkelingen, waar we nu nog onvoldoende zicht op hebben.

Voor een verdere toelichting verwijzen we u naar paragraaf 1.2 Gemeentefonds.

Uitgangspunten Kadernota

Rekening houdend met het vertrekpunt van deze Kadernota is deze Kadernota beleidsarm, waarbij wel rekening is gehouden met de ontwikkelingen, die op ons afkomen.

Uitgangspunten bij deze Kadernota zijn:

– Ontwikkeling begroting

Voor het meerjarenperspectief voor de begroting 2023–2026 koersen we vanuit deze Kadernota op een structureel sluitende meerjarenbegroting.

– Indexering en prijscompensatie

Eerder dit jaar zijn op de LIST de uitgangspunten voor de Kadernota 2023–2026 en de begroting 2023–2026 geagendeerd. Op basis van ons vaste ijkpunt uit de septembercirculaire (jaar t–1) voor de nieuwe begroting hanteren we voorlopig een verwachte loon en prijsstijging van 1,9%. Voor de berekening van het netto effect van de meicirculaire voor deze Kadernota houden we hier door middel van stelposten rekening mee.

De oorlog in Oekraïne heeft ook gevolgen voor onze gemeente. Naast de noodzakelijke opvang van vluchtelingen zijn er ook economische gevolgen. De prijsstijgingen van verschillende producten zullen zeker hun impact hebben op onze begroting(en) en jaarrekening(en). Zie hiervoor ook paragraaf 1.3; Ontwikkelingen bestand beleid.

– Algemene uitkering (AU) – nieuw beleid

Indien voor nieuw beleid financiële middelen opgenomen zijn in de algemene uitkering, gaan we uit van een budgettair neutraal effect op het saldo.

– Algemene uitkering (AU) – ontwikkelingen in bestaand beleid:

Voor areaal, loon- en prijsontwikkelingen zijn financiële middelen opgenomen in de algemene uitkering. Daarmee geldt ook voor de in de Kadernota vermelde onderwerpen met betrekking tot bestaand beleid, dat deze een budgettair neutraal effect op het saldo hebben.

– Incidentele posten (AR)

Voor incidentele lasten (looptijd van 1–3 jaar) met betrekking tot diverse onderwerpen in deze Kadernota hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de algemene reserve (AR) worden gebracht. In de algemene reserve wordt rekening gehouden met deze uitname.

Hiermee creëren we een meer zuiver beeld van ons begrotingssaldo. Op grond van de voorschriften hebben we de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Op basis van dit criterium toetst de Provincie onze begroting. Overigens hanteren we de lijn van incidentele posten ten laste van de AR inmiddels al meerdere jaren. Zie hiervoor ook het overzicht van de algemene reserve op bladzijde 24 en 25.

– Bijdragen werkmaatschappij 8KTD

In deze Kadernota zijn diverse onderwerpen opgenomen, waarvan de uitvoering bij de werkmaatschappij ligt. Uitgangspunt voor de gezamenlijke onderwerpen is een 50%–50% bekostiging vanuit beide gemeenten. Mocht een onderwerp slechts op één van de gemeenten betrekking hebben en de uitvoering ligt bij de werkmaatschappij dan is er sprake van een "tenzij". De kosten worden dan door de vragende gemeente in de bijdrage aan de werkmaatschappij verrekend.

– Nieuwe en gewijzigde wetgeving

Voor verschillende onderwerpen komt nieuwe of gewijzigde wetgeving op ons af.

Onderwerpen waar de financiële impact is in te schatten maken integraal deel uit van de kadernota. Onderwerpen waar op dit moment nog niet duidelijk is, of en in hoeverre de gemeente hiervoor wordt gecompenseerd in de Algemene Uitkering, maken niet integraal deel uit van de kadernota. Dit betreft:

- Inspecties voorzieningen gastouderopvang GGD
- Opstellen Warmte Uitvoerings Programma's, verdere verkenning Transitievisie Warmte en samenhangende capaciteitsvraagstukken

Deze onderwerpen worden voor zover nodig hieronder nader toegelicht evenals een aantal andere ontwikkelingen.

PROGRAMMA'S – inhoudelijk

Voor de thema's "Wonen en werken", "Samenleving" en "Bestuur en dienstverlening" willen we u in hoofdlijnen meenemen in een aantal ontwikkelingen. Daaronder valt ook een aantal ontwikkelingen, die wel op ons afkomen, maar waarvoor in deze Kadernota nog geen middelen worden gevraagd. Zodra er meer duidelijk is over richting, uitwerking, of effect brengen we deze onderwerpen onder de aandacht van de raad.

WONEN EN WERKEN

Centrumvisie Burgum (08.01)

Het afgelopen decennium heeft het (winkel-)centrum van Burgum sterk moeten anticiperen op nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld de COVID-pandemie of het online-winkelen. Ook de veranderende druk vanuit de vastgoedmarkt (de vraag naar wonen) heeft gevolgen voor de centrumfuncties van het 'Winkelhiem'. Om het winkelcentrum van Burgum actueel te houden en goed aan te laten sluiten bij alle maatschappelijke ontwikkelingen die hebben plaatsgevonden, hebben wij een uitgebreid onderzoek laten doen naar het huidige functioneren van het winkelcentrum van Burgum. Dit heeft geresulteerd in een nieuwe centrumvisie.

De aandachtspunten, verbeterpunten en de gewenste aanpassingen uit de 'Centrumvisie Burgum' zijn samengevat in een actielijst. Deze actielijst kan worden gezien als het uitvoeringsprogramma van de centrumvisie voor het winkelcentrum van Burgum. Hiermee kan het winkelcentrum het komend decennium goed functionerend worden gehouden en kan Burgum als regiokern beter functioneren. Als de raad van de gemeente Tytsjerksteradiel instemt met de 'Centrumvisie Burgum' kan de actielijst uit de visie worden uitgewerkt met alle direct belanghebbenden en alle ondernemers van het centrumgebied. Wij zullen de uitgewerkte onderdelen van de actielijst, inclusief een kostenraming, later opnieuw aan u als raad besluitvormend voorleggen.

Uitvoeringsplannen ANNO III (00.05)

De gemeenten Achtkarspelen, Dantumadiel, Noardeast-Fryslân en Tytsjerksteradiel en de Provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân zijn de derde periode van samenwerking ingegaan. Hiervoor hebben zij een agenda opgesteld met een looptijd tot en met 2025. Samen willen we de regio doorontwikkelen en in 2040 de topregio van Noord-Nederland zijn als het gaat om wonen, werken en recreëren. Samen met de regionale samenwerkingspartners zetten we de schouders er onder, langs het spoor van sûn, grien en ûndernimmend.

Begin 2022 is gestart met de uitwerking: welke resultaten willen we wanneer boeken, met welke maatschappelijke partners pakken we de opgaven op, welke middelen zijn daarvoor nodig en waar vinden we die? Dit verschilt per opgave. Sommige opgaven lopen nog door vanuit ANNO II. Er zijn ook volledig nieuwe opgaven, die vanaf de basis moeten worden opgebouwd.

Op dit moment worden de opgaven nader uitgewerkt in uitvoeringsplannen. Past de uitwerking van de opgave in bestaande inhoudelijke en financiële kaders, dan beslissen de colleges, GS en DB van het Wetterskip er over.

Past het niet en is er iets extra nodig, dan is dat een bevoegdheid van de raden en leggen de dagelijks besturen voorstellen voor de betreffende begrotingsprogramma's ter besluitvorming voor.

Zodra er meer zicht is op de planning van de besluitvorming over de uitvoering van de verschillende opgaven wordt dit inzichtelijk gemaakt. De raden, Provinciale Staten en het AB van het Wetterskip worden op de hoogte gehouden met een voortgangsrapportages.

Ontwikkelingen rondom gasleveranties door Gazprom

De oorlog in de Oekraïne brengt met zich mee dat de rijksoverheid de inkoop van energie door overheden via Gazprom wil beëindigen per 10 oktober 2022. In het huidige contract liggen de prijzen vast voor 2022 en voor 2023 is voor 50 % van de gasinkoop en 30 % van de inkoop elektriciteit de prijs vastgeklukt. De markt wil op dit moment niet verder gaan dan deze percentages. Het is de bedoeling met ingang van 2024 over te gaan op lokaal ingekochte duurzame energie. Momenteel is de Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân (OVEF) bezig in kaart te brengen wat de gevolgen van het opzeggen van het lopende contract zijn; het loopt nog tot eind 2023. Er worden gesprekken met marktpartijen gevoerd om te komen tot een nieuw contract tot 1 januari 2024 en daar ligt nog een aanzienlijke uitdaging.

Het is van belang om te beseffen dat het verdere verloop van dit proces grote onzekerheden kent voor de beschikbare budgetten, waarbij het nadelige effect het grootst zal zijn als er een nieuwe contractpartner per 1 oktober 2022 wordt gevonden.

Ôfspraken kaai- en wâlbehear yn Fryslân

Sûnt in pear jier wurdt der wurke om mear dúdlikheid te krijen oer de ferantwurdlikens fan it behear en ûnderhâld fan de wâlen by de farwegen yn Fryslân del.

Op 17 septimber 2020 hawwe wy besluten om yn te stimmen mei de foarkarsfariant fan de De Stjoergroep "Oevers Vaarwegen".

By de fierdere útwurking binne der in tal punten wêr't de ferskate partijen op in eigen wize nei sjogge en mei omgean wolle. Dit hat ek gefolgen foar de ferdieling fan de ferantwurdlikheden foar de 'Oevers Vaarwegen'. Om dit alles goed út te iten is der mear tiid nedich dan ferwachte. Doel is om foar de simmer 2022 de ynhâldlike saken ôfslúte te kinnen en dat beslúfoarming dan nei de simmer plakfine kin. Ek dan binne de (finansjele) konsekwinsjes foar ús gemeente dúdlik en de finansjele fertaling is dan oan de oarder yn de begrutting fan 2024.

Uteinlik is it oan provinsjale steaten om in beslút te nimme oer de tawizing "Oevers Vaarwegen", werby de gemeentebestjoeren en it wetterskip de provinsje advisearje.

Omgevingswet

Inwerkingtreding en transitie

Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2023 in werking. Deze wet moderniseert, bundelt en vereenvoudigt de wet- en regelgeving op het gebied van de fysieke leefomgeving. Met als basis een goede balans tussen het benutten en beschermen van onze leefomgeving. De Omgevingswet brengt een omvangrijke transitieopgave met zich mee. Deze transitie loopt ook na de inwerkingtreding nog door tot in ieder geval 2030. Het jaar 2023

staat in het teken van doorontwikkeling. Het opdoen van kennis en ervaring in de praktijk en het verder uitwerken en/of bijstellen van onze systemen, informatievoorzieningen, werkprocessen en beleidscyclus, om op deze wijze onze dienstverlening optimaal uit te blijven voeren. Daarbij geven we ook verder vorm aan ons participatiebeleid, één van de pijlers uit de Omgevingswet. Ook starten we met het vormgeven van het omgevingsplan aan de hand van een in 2022 ontwikkeld handboek en doorlopen pilot.

Verschuiving taken naar Fumo

Uit de Omgevingswet volgt dat we een belangrijk deel van onze taken op gebied van Milieu (vergunningen, toezicht en handhaving) over moeten dragen aan de Omgevingsdienst, de Fumo. Daarnaast onderzoeken we of het wenselijk is om op andere taakvelden ook taken naar de Fumo over te hevelen vanwege o.a. kwetsbaarheid en kwaliteit. In de loop van 2023 volgt hiertoe een voorstel. De financiële gevolgen zijn nog niet helder. Wat we wel weten is dat de uitvoering door de Fumo doorgaans duurder is dan wanneer we het zelf doen.

Wonen

Vorig jaar is extra budget beschikbaar gesteld voor 2022 om ons ambitieus woningbouwprogramma te realiseren. Vanuit het Rijk wordt er, via de Nationale Woon- en Bouwagenda, de komende jaren ook extra ingezet om het aantal nieuwe woningen te vergroten met het oog op de vraag vanuit de samenleving. Speciale aandacht hierbij is er voor het toegankelijk houden voor de woningmarkt voor met name starters op de woningmarkt. Op deze manier trekt het Rijk de regie naar zich toe. De minister benadrukt in de Nationale Woon- en Bouwagenda met name de bouw van betaalbare woningen welke een substantieel bestandsdeel vormen van deze agenda.

De woningmarktmonitor laat in Tytsjerksteradiel een groei zien van het aantal inwoners, meer dan het aantal huishoudens, wat wijst op vestiging van gezinnen, in alle dorpen is groei. Op dit moment zitten er voldoende plannen in de pijplijn, die ontwikkeld kunnen worden naast de harde plancapaciteit en de plannen die in procedure zijn. We willen deze lijn voortzetten en blijven oog houden voor toevoeging van betaalbare huur en koop, voor het stimuleren van doorstroming waardoor de bestaande woningen toekomstbestendig en duurzamer worden, voor spreiding over de gemeenten en voor het toevoegen van plannen met kwaliteit en meerwaarde. Voor specifieke doelgroepen, zoals starters en statushouders, is de komende tijd meer aandacht nodig.

Duurzaamheid, Transitievisie warmte c.a.

Invoering Energieloket n.a.v. vaststelling Transitievisie Warmte, de Duurzaamheidsagenda en ANNO III

Vanuit de Transitievisie Warmte neemt het energieloket een belangrijke plek in voor de dienstverlening naar burger en bedrijf. Deze kunnen met duurzaamheidsvragen bij dit loket terecht. Het loket deelt informatie via website en bijvoorbeeld nieuwsbrieven, organiseert energiemarkten, ondersteunt projectmatige aanpakken, biedt producten aan zoals quick scans en andere energiebesparende maatregelen.

In 2022 volgt een nadere uitwerking voor de (formatieve) invulling van het Energieloket, zodat structureel invulling gegeven kan worden aan de taken die voortvloeien uit de Duurzaamheidsagenda en de Transitievisie Warmte. Deze aanvullende formatie wordt alleen

ingevuld als er via het Rijk voldoende uitvoeringsmiddelen vanuit het klimaatbeleid beschikbaar komen.

Opstellen Warmte Uitvoerings Programma's, verdere verkenning Transitievisie Warmte

Voor de uitvoering van de Transitievisie warmte moeten Wijk Uitvoeringsplannen worden gemaakt. In samenspraak met de dorpen zullen concrete plannen worden gemaakt en uitgevoerd om de dorpen, in fasen, uiteindelijk aardgasvrij te maken. Hier zijn projectleiders voor nodig om samen met de dorpen en een integraal gemeentelijk projectteam aan de slag te gaan.

In 2022 volgt een nadere uitwerking hiervan voor de (formatieve) invulling. Daarbij zal worden gekeken of er mogelijk regionaal of provinciaal kan worden samengewerkt. De beoogde capaciteitsinvulling vindt alleen plaats als er vanuit het Rijk voldoende middelen beschikbaar komen voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte.

Kwaliteitscriteria Energiebesparing en Duurzaamheid, toezichtsprogramma bedrijven

Binnen de Kwaliteitscriteria is een nieuwe (wettelijke) taak geformuleerd en deze vraagt om uitbreiding van de formatie. Eerder is hiervoor 0,05 fte aan de formatie toegevoegd. Dit blijkt te weinig om de taak uit te kunnen voeren. We hebben in totaal 0,15 fte nodig. Wij zijn voornemens voor te stellen de formatie uit te breiden met 0,10 fte zodat wij onze taak kunnen uitvoeren.

De beoogde capaciteitsinvulling vindt alleen plaats als er via het Rijk voldoende uitvoeringsmiddelen vanuit het klimaatbeleid beschikbaar komen.

Toezicht en handhaving

De gemeente is wettelijk verplicht om toezicht te houden op gastouderopvang. De GGD voert dit toezicht voor ons uit. Momenteel wordt 10% van de gastouderopvang gecontroleerd. De gemeente is wettelijk verplicht om dit percentage per 2023 op te hogen naar 50%. Dit levert zowel een hogere kostenpost op voor wat betreft de dienstverlening van de GGD als een extra administratieve en juridische last binnen de eenheid Toezicht & Handhaving. Deze extra kosten worden geschat op € 16.000 jaarlijkse kosten inspecties door GGD, € 17.000 jaarlijkse kosten voor de eenheid Toezicht & Handhaving. De compensatie die wij hiervoor vanuit het rijk ontvangen is ruimschoots onvoldoende om deze extra kosten te dekken. Dit betekent dat wij deze wettelijke taak niet uit kunnen voeren en hierin in gebreke blijven.

Uitvoeringsplan verkeersveiligheid n.a.v. risico-analyse

Op 14 februari 2019 is het Startakkoord Plan Verkeersveiligheid (SPV) 2030 ondertekend door o.a. het Rijk, IPO en VNG. Hierin is afgesproken dat alle wegbeheerders tot een analyse komen van de verkeersveiligheidsrisico's. In deze analyse wordt gebruik gemaakt van verschillende data zoals snelheid, ongevallen, intensiteiten, weginrichting, bevolkingsopbouw, voertuigbezit etc. Een combinatie van deze data brengt de risico's in beeld waar proactief op gehandeld moet worden om ongevallen te voorkomen.

De door het college nog vast te stellen risicoanalyse leidt tot een meerjarig uitvoeringsprogramma. Dit programma wordt verder uitgewerkt. Binnen het uitvoeringsprogramma kunnen er prioriteiten gesteld worden.

Het ministerie van Rijkswaterstaat stelt een 2^e tranche beschikbaar van de subsidieregeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022–2023. Voor de 1^e tranche heeft onze gemeente een subsidie ontvangen van € 320.500 voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. De rijksbijdrage wordt verstrekt op basis van cofinanciering en kan maximaal 50% van de uitvoerings- en infrastructurele kosten dekken. Het plafondbedrag voor 2022–2023 voor onze gemeente is € 296.600 en dat bedrag moet onze gemeente dus ook maximaal beschikbaar stellen om aanspraak te maken op dit plafondbedrag. De uitvoering moet 21 december 2027 gereed te zijn.

SAMENLEVING

Sociaal Domein

De uitdaging om onze inwoners passende ondersteuning te bieden én collectieve maatschappelijke voorzieningen te behouden is groot. De transformatie naar meer zelfredzame burgers en netwerken en minder beroep op professionele maatwerkvoorzieningen blijkt een complexe opgave voor gemeenten. Gelet op de vergrijzing in onze gemeente is deze uitdaging voor onze ouderen en de Wmo-voorzieningen extra groot. De complexiteit om onze kosten te beheersen komt mede door veranderende wetgeving, denk aan het Wmo-abonnementstarief, maar ook jurisprudentie die het "recht op Wmo-maatwerkvoorzieningen" versterkt. De uitvoering van de Jeugdwet blijft ook stijgende kosten met zich meebrengen, terwijl de inkomsten in komende jaren zullen teruglopen. Dit vraagt om maatregelen om de oplopende kosten te beheersen.

De discussie met het Rijk over het compenseren van gemeentelijke tekorten op het terrein van Jeugd en Wmo loopt door. Een positieve ontwikkeling is dat de gemeentelijke inspanning en de arbeidsmarkt ertoe hebben geleid dat het aantal inwoners dat werkt toeneemt en het aantal uitkeringen dalende is. Wij hopen deze trend door te zetten.

In komende jaren willen wij met de middelen die daarvoor beschikbaar zijn de sociale basis optimaal versterken om de transformatie een stap verder te brengen. Wij zullen onze gebiedsteams zich sterker laten richten op de meest kwetsbare inwoners, hulpvragen van zelfredzame inwoners zullen eenvoudiger worden afgehandeld. Daarnaast willen wij ook samen met onze professionele zorgaanbieders aan de slag om ook hun een stevigere rol te geven in de transformatie van het Sociaal Domein. Hiervoor vinden wijzigingen plaats in de inkoopstrategie Jeugd per 2023 en gaan wij lokaal aan de slag met een inkoopstrategie Wmo/Participatiewet, resulterend in nieuwe inkoop per 2022/2023, effectief in 2024. In samenhang pakken wij deze opgaven op.

Lokale inclusieve agenda (06.01)

In maart 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met de startnotitie Lokale Inclusieve Agenda. Naar verwachting zal begin 2023 de Lokale Inclusieve Agenda ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad. Na vaststelling zal uitvoering aan de agenda moeten worden gegeven. Op dit moment is nog niet te zeggen of en zo ja hoeveel budget hiervoor nodig is. Mocht dit het geval zijn, dan zal de raad gevraagd worden om hiervoor budget vrij te maken.

Beleidsontwikkeling en implementatie Overheids- en Inwonersparticipatie

We willen een betere aanpak van inwonerparticipatie bij de totstandkoming van beleid en uitvoering. Daarnaast willen we ook onze rol vanuit overheidsparticipatie professioneel en betrouwbaar vormgeven. Het uiteindelijke doel is om aan de voorkant te investeren in een goed beleidsproces met het betrekken van de juiste doelgroepen. Dit in nauwe samenwerking met de dorpencoördinator en de coördinator burgerinitiatieven van belang. We bekijken op welke wijze en met welke inzet het nodig is om deze verbetering vorm te geven.

Aangezien e.e.a. nog uitgewerkt wordt, hebben we dit in deze Kadernota nog niet financieel opgenomen.

BESTUUR EN DIENSTVERLENING

Organisatieontwikkeling

Door een hoog ziekteverzuim, aanzienlijk verloop en het feit dat vacatures moeilijk te vervullen zijn door een krappe arbeidsmarkt blijft de werkdruk in de organisatie hoog. Dit is terug te zien in de werkbelevingscijfers die we terugzien in het MTO 2022. Het gaat daarbij vooral om problematiek die zich in de werkmaatschappij voordoet waar het meeste personeel is ondergebracht, al hebben ook de clusters Beheer last van de moeilijke arbeidsmarkt. Gevolg van de geschetste problematiek is naast een hoge werkdruk, ook dat de uitvoering van taken onder druk komt te staan met als risico dat de dienstverlening verslechtert en ontwikkelingen (zoals nieuw beleid, ict-implementaties, enz.) vertraagt. De oorzaken zijn divers en grijpen ook op elkaar in.

Om hier iets aan te doen is het nodig om op korte termijn een aantal zaken in gang te zetten. Daarnaast moet er verder gewerkt worden aan veranderingen op de langere termijn. Daarbij worden een aantal zaken betrokken. Ten eerste de aanbevelingen uit de Evaluatie van de werkmaatschappij (Berenschot) waarbij er voor de komende jaren ingezet wordt op verdere doorontwikkeling van de huidige wijze van samenwerking. Ten tweede de uitkomsten van het recent gehouden medewerkersonderzoek (MTO). Maar daarnaast ook het feit dat tot 2030 ongeveer 25% van het personeelsbestand met pensioen gaat. Voor al deze zaken tezamen zal een plan gemaakt worden, dat eind 2022 gereed is.

In deze Kadernota is een aantal gerichte maatregelen uitgewerkt die vooruitlopend op het nog te ontwikkelen plan, dat wel al in gang gezet moet worden. Dit betreft de onderwerpen:

1. Personeelsbeleid en ontwikkeling
2. Versterking ondersteuning
3. Thuiswerken
4. Strategische advisering

Deze onderwerpen worden hierna verder geduid en uitgewerkt.

1. Personeelsbeleid en ontwikkeling

Vlootshouw: in-, door- en uitstroom medewerkers (KN 00.04.17)

In de periode tot 2030 bereikt 25% van onze medewerkers de pensioengerechtigde leeftijd. Daarnaast hebben we te maken met steeds veranderende opgaven en een krappe arbeidsmarkt. Uit de evaluatie van de WM8KTD blijkt onder andere dat er een formatieve verschuiving van uitvoering naar strategie nodig is.

In 2021 is gestart met Strategische Personeelsplanning. Onderdeel daarvan is een zogenaamde ‘vlootshouw’ om het ontwikkelpotentieel van onze medewerkers beter in beeld te krijgen. Met dat inzicht kunnen HR-instrumenten als mobiliteit, loopbaanontwikkeling, talentprogramma’s en Leren & Ontwikkelen gericht en effectiever worden ingezet. Daardoor krijgen onze medewerkers de kans zich te ontwikkelen binnen onze organisatie en binden we waardevolle arbeidskrachten langer aan ons.

Recruitment, werving en selectie personeel HR: Recruitment – (KN 00.04.16)

Het is van belang in te zetten op de ontwikkeling van een adequate arbeidsmarktstrategie. Zoals hiervoor is aangegeven wordt de arbeidsmarkt steeds krappere en verandert onze vraag naar arbeidskrachten door onze schaalgrootte en de daarmee samenhangende opgaven. Op dit moment zijn wij onvoldoende onderscheidend in de markt. Het is daarom van belang om onze concurrentiepositie als werkgever te verbeteren zodat we medewerkers met de juiste capaciteiten aan kunnen trekken. Met een specifiek hierop toegespitst Werving en Selectiebeleid en de inzet van gericht recruitment willen we onze achterstand inlopen.

Onderzoek loongebouw

De doorontwikkeling van onze organisaties vergt een nader onderzoek naar ons loongebouw. Uit de benchmark die onderdeel uitmaakte van de Evaluatie WM8KTD blijkt dat ons loongebouw op dit moment niet marktconform is. Het is niet toegesneden op de schaalgrootte en de daarmee vereiste strategische capaciteit van onze organisatie. Het is waarschijnlijk dat een op de huidige situatie (Werkmaatschappij, werkend voor een gebied met >60.000 inwoners) toegesneden loongebouw positieve effecten heeft op onze arbeidsmarktpositie. Dit onderzoek moet uitgevoerd worden door experts in de zogeheten HR21-systematiek. We voeren dit in 2022 uit, zodat de eventuele gevolgen hiervan bij de begroting afgewogen kunnen worden. De kosten voor het onderzoek worden geschat op € 15.000. De helft van dit bedrag komt voor rekening van onze gemeente. We nemen deze budgetaanvraag mee in de wijzigingen van oktober 2022.

Herinrichting teams

De werkdruk bij de leidinggevenden is veel te hoog. Dit komt mede door de omvang van een aantal teams. Waar een algemeen aanvaardbare omvang van 15 tot 25 mensen normaal is, hebben wij teams met 40 tot 50 mensen en 1 leidinggevende. Gevolg hiervan is ook dat medewerkers aangeven onvoldoende contact te hebben met hun leidinggevende, hetgeen de werkbeleving niet ten goede komt. Het college ziet de urgentie dat deze situatie moet veranderen en zal daartoe een voorstel ontwikkelen.

2. Versterking ondersteuning

Kwantitatieve en kwalitatieve impuls stafdiensten (HR en communicatie) – (KN 00.04.12)

In de periode tot eind 2022 wordt gewerkt aan een plan voor een toekomstbestendige inrichting en bemensing van de teams HRM en Communicatie. Dit plan wordt in 2023 ten uitvoer gebracht. Gezien de ervaren knelpunten en de daarmee samenhangende continuïteitsrisico’s wordt het als noodzakelijk gezien de huidige tijdelijke bemensing (3,5 fte voor HRM en 2 fte voor Communicatie) te continueren en in 2023 te komen tot een structurele, op de werklast toegesneden uitbreiding van formatie voor beide teams.

Facilitaire ondersteuning door slimmer organiseren

Willen we een aantrekkelijke werkgever zijn dan moeten we zorgen dat onze medewerker goed toegerust hun werk kunnen doen. Dit betekent dat er structureel aandacht moet zijn voor ontwikkelingen zoals het thuiswerken en de impact die dat heeft op de bestaande werkplekken, vervoerskosten, gebouwen, e.d., waarbij er ook gestreefd wordt naar een zo efficiënt en effectief mogelijk gebruik van middelen. Daarom willen we hierin investeren, vanuit de overtuiging dat dit op termijn ook zeker tot opbrengsten zal leiden.

3. Thuiswerken

Organiseren en faciliteren van het thuiswerken (KN.00.04.09)

Uit oogpunt van goed werkgeverschap en positionering op de arbeidsmarkt willen we onze medewerkers, ook nu de Covidcrisis voorbij lijkt, de mogelijkheid bieden om thuis te werken. Uit een enquête onder de medewerkers is gebleken dat het merendeel van onze medewerkers hier ook behoefte aan heeft. Het faciliteren en organiseren van deze voorziening biedt het voordeel dat we een aantrekkelijk werkgever kunnen blijven, we bijdragen aan onze gemeentelijke duurzaamheidsagenda en het bieden van werkplezier/balans tussen werk en privé. Op grond van de Arbeidsomstandighedenwet zullen we als werkgever ook hierin onze verantwoordelijkheden moeten nemen. Het niet faciliteren van thuiswerkplekvoorzieningen neemt grote risico's van uitval van medewerkers door ziekte als gevolg van lichamelijk ongemak met zich mee. Bovendien worden wij hierdoor een minder aantrekkelijke werkgever.

4. Strategische advisering

Taakverzwaring strategische advisering (KN 00.01)

Uit de evaluatie WM8KTD is gebleken dat de organisatie op meerdere fronten strategische advisering tekort komt. De strategische capaciteit is niet meegegroeid met omvang en complexiteit van de organisatie en staat extra onder druk door een groot verloop onder het personeel. Daarnaast komen er steeds meer taken en nieuwe wetten en regels op de gemeenten af die leiden tot strategische, integrale vraagstukken. De structurele aanpak van deze gewenste verschuiving van uitvoering naar strategie maakt onderdeel uit van het nog te ontwikkelen plan. Op korte termijn echter is er zeer dringende behoefte om tot versterking te komen van de strategische advisering gelet op het feit dat we ervaren dat er een veelheid aan vraagstukken is, waar geen capaciteit voor geraamd is. Hierbij moet gedacht worden aan bijdragen aan regionale inzet herijking gemeentefonds, samenwerking tussen diverse overheden, advisering collegeleden bij deelname aan Friese of landelijke commissies van de VNG.

Ombuigingen

Bij de vaststelling van de begroting 2021–2024 is een omvangrijk pakket van ombuigingen doorgevoerd. Het doel van de ombuigingen was om te komen tot een sluitend perspectief voor latere jaren. De ombuigingen waren nodig, omdat de druk op de gemeentefinanciën dusdanig groot was geworden na met name de decentralisaties in het sociaal domein zonder dat hiervoor toen de benodigde rijksmiddelen werden overgeheveld. De ombuigingen maken onderdeel uit van ons financieel perspectief.

Inmiddels is er vanuit het Rijk beweging gekomen. Vorig jaar konden we in de begroting 2022–2025 al hopen op een hogere structurele bekostiging van het sociaal domein op basis van de arbitragezaak. In de meicirculaire 2022 heeft daarvan een nadere vertaling plaatsgevonden.

Dit laat onverlet dat de in het financieel perspectief opgenomen ombuigingen in de komende periode zullen moeten worden gerealiseerd. Periodiek beoordelen we in hoeverre de begrote taakstelling ook werkelijk gerealiseerd wordt.

In de onderstaande tabel ziet u het pakket van ombuigingen uit de begroting 2021–2024, inclusief de mutaties daarop. Deze ombuigingen maken onderdeel uit van ons financieel perspectief.

Tabel: Overzicht pakket van ombuigingen begroting 2021–2024 c.a.

KADERNOTA 2023 – 2026

Bedragen (x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
TD Ombuigingen Sociaal 1.1 - Vervallen budget gob	65	65	65	65	65	65
TD Ombuigingen Sociaal 1.2 - Verlagen budget peutopv	81	81	81	99	99	99
TD Ombuigingen Sociaal 1.9 en 1.10 - Beëindigen subsidie Welzijn SCW			300	300	300	300
TD Ombuigingen Sociaal 1.17 - Reductie formatie Gebiedsteams				414	414	414
TD Ombuigingen Sociaal 1.18 - Beurtschip, lasopl. en spitkeet in Regiodeal	121	121	121	121	121	121
TD Ombuigingen Sociaal 1.20 - Schrappen "overige en onvoorzien"	26	26	26	26	26	26
TD Ombuigingen Sociaal 1.21 - Verlagen budget maatwerk vz	8	8	8	8	8	8
TD Ombuigingen Sociaal 1.27 - Heronderzoeken wmo	150	150	150	150	150	150
TD Ombuigingen Sociaal 1.28 - Afschaffen aanvullend pakket GGD		34	34	34	34	34
TD Ombuigingen Sociaal 1.31 - Beschermd wonen	160	160	160	160	160	160
TD Ruimtelijk 2.14 - Veiligheid			25	25	25	25
TD Ruimtelijk 2.17 - Taakstellende bezuiniging RO			98	98	98	98
TD Beheer 3.4 Aanpassing onderhoud graskanten	12	12	12	12	12	12
TD Beheer 3.5 Aanpassing onderhoud boomspiegel	24	24	24	24	24	24
TD Beheer 3.6 Aanp. oh beeldkwaliteit heestervakken	12	12	12	12	12	12
TD Beheer 3.8 Huurtarieven sportaccommodaties	14	28	42	56	56	56
TD Beheer 3.9 Zwembad De Wetterstins prijzen verhogen	18	18	18	18	18	18
TD Beheer 3.10 Zwembad De Sawn Doarpen prijzen verhogen	11	11	11	11	11	11
TD Beheer 3.11 Versobering ambitieniveau, vermindering openstelling	53	53	53	53	53	53
TD Beheer 3.12 Versoberen ambitieniveau geen afvalcoach aanstellen	53	53	53	53	53	53
TD Beheer 3.15 Besparing op inzet ondergrondse containers	40	10	10	10	10	10
TD Ruimtelijk 2.22 Geen serviceverlening vergunningen			3	3	3	3
TD Ruimtelijk 2.2 Afschaffen evenementenbeleid			17	17	17	17
TD Ruimtelijk 2.23 Digitaal toezicht				62	62	62
TD Ruimtelijk 2.20 Deregulering kapvergunning particulier terrein			14	14	14	14
TD Beheer 3.13 Stoppen met inzameling mest	10	10	10	10	10	10
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.1 - Ozb eigenaren niet-woningen	34	68	101	135	135	135
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.1 - Ozb gebruikers niet-woningen	24	48	71	95	95	95
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.1 - Ozb eigenaren woningen	138	275	413	550	550	550
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.5 - verhogen leges RO		98	98	98	98	98
TD Ombuigingslijn 4 Inkomsten verhogen 4.9 - licentiekosten	-5	-5	-5	-5	-5	-5
TD Ombuigingslijn 5.1 - Intensiveren samenwerking	24	48	113	270	392	480
TD Ombuigingslijn 5.5 - Kaders rondom pers. aspecten - voordeel bedrijfsvoering				70	70	70
TD Ombuigingslijn 5.6 - Niet indexeren bijdragen diverse samenwerkingsverbanden		100	150	200	200	200
Totaal ombuigingen begroting 2021-2024 (e.v.)	1.072	1.507	2.289	3.268	3.390	3.478
Taakstellingen uit eerdere begrotingen						
Recreatieve haven Earnewâld	125	125	125	125	125	125
Totaal ombuigingen	1.197	1.632	2.414	3.393	3.515	3.603
Vervallen/aangepaste/niet gerealiseerde bezuinigingen						
<i>Amendementen begroting 2021-2024</i>						
TD Ombuigingen Sociaal 1.21 - Verlagen budget maatwerk vz	-8	-8	-8	-8	-8	-8
TD Beheer 3.8 Huurtarieven sportaccommodaties	-7					
<i>Kadernota 2022-2025</i>						
TD Ombuigingslijn 5.6 - Niet indexeren bijdragen diverse samenwerkingsverbanden		-100	-150	-200	-200	-200
TD Ombuigingen Sociaal 1.18 - Beurtschip, lasopl. en spitkeet in Regiodeal	-121	-121	-121	-121	-121	-121
<i>Begroting 2022-2025</i>						
Vervallen extra verhoging OZB (2,5% voor 2022)		-195	-195	-195		
<i>Jaarrekening 2021</i>						
TD Ombuigingslijn 5.1 - Intensiveren samenwerking	-24					
Recreatieve haven Earnewâld	-125					
<i>Begrotingswijzigingen 2022</i>						
Recreatieve haven Earnewâld		-125				
<i>Kadernota 2023-2026</i>						
Vertraging procesoptimalisatie (TD Ombuigingslijn 5.1)		-21	-27			
Verlaging OZB lasten (2023 en 2024)			-195	-389	-389	-195
Totaal ombuigingen gecorrigeerd voor begroting 2023-2026	912	1.062	1.718	2.480	2.797	3.079

KADERNOTA 2023 – 2026 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Deze Kadernota in één oogopslag geeft u informatie over de effecten van bestaand en nieuw of gewijzigd beleid voor de komende jaren van de gemeente Tytsjerksteradiel. (alle bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026
Startsaldo	1.653	2.649	2.886	2.656
Ontwikkelingen Gemeentefonds	2.056	2.539	3.461	- 166
Gemeentefonds	2.056	2.539	3.461	- 166
Ontwikkelingen beleid	- 766	- 904	- 954	- 760
	- 196	- 389	- 389	- 195
Bestaand beleid	- 196	- 389	- 389	- 195
Bestuur en ondersteuning	- 92	- 92	- 92	- 92
Nieuw of gewijzigd beleid	- 92	- 92	- 92	- 92
Overhead	- 189	- 199	- 219	- 219
Nieuw of gewijzigd beleid	- 189	- 199	- 219	- 219
Veiligheid	- 57	- 27	- 57	- 27
Nieuw of gewijzigd beleid	- 57	- 27	- 57	- 27
Verkeer, vervoer en waterstaat	- 90	- 55	- 55	- 85
Nieuw of gewijzigd beleid	- 90	- 55	- 55	- 85
Economie	- 79	- 79	- 79	- 79
Nieuw of gewijzigd beleid	- 79	- 79	- 79	- 79
Sport, cultuur en recreatie	-	-	-	-
Nieuw of gewijzigd beleid	-	-	-	-
Sociaal domein	- 8	- 8	- 8	- 8
Nieuw of gewijzigd beleid	- 8	- 8	- 8	- 8
Volksgezondheid en milieu	- 55	- 55	- 55	- 55
Nieuw of gewijzigd beleid	- 55	- 55	- 55	- 55
Eindsaldo	2.943	4.284	5.393	1.730
Beleidsontwikkeling per inwoner (in hele euro's) *	- 24	- 28	- 30	- 24

KADERNOTA 2023–2026

1 Ontwikkelingen Kadernota 2023–2026

1.1 Startsituatie

Het vertrekpunt voor deze Kadernota is de meerjarenreeks 2023–2025 uit de begroting 2022–2025. In deze Kadernota nemen we zowel ontwikkeling in bestaand en nieuw beleid mee. Daarnaast hebben we op grond van de meicirculaire 2022 de ontwikkelingen in het kader van de algemene uitkering geactualiseerd.

Verlaging OZB lasten

Omdat de lasten voor onze inwoners door onder meer de hoge gas en elektriciteitsprijzen toenemen, willen we de in het kader van de ombuigingen 2021–2025 voorgestelde extra OZB verhoging voor de jaren 2023 en 2024 niet door voeren en de reeks vanaf 2025 conform eerdere ombuigingslijn te vervolgen.

De inflatiecorrectie wordt wel doorgevoerd voor de begroting 2023.

Het niet doorvoeren van de extra OZB verhoging voor 2023 en 2024 heeft voor de begroting 2023 en verder het volgende effect en is in deze Kadernota meegenomen.

- 2023: € 195.000 nadeel
- 2024: € 389.000 nadeel
- 2025: € 389.000 nadeel
- 2026: € 195.000 nadeel

1.2 Gemeentefonds

Elk jaar is de inhoud van de meicirculaire van het ministerie van BZK van groot belang voor de inkomstenkant van de gemeentebegroting. In deze circulaire schetst het ministerie namelijk de financiële kaders die gelden voor de nieuwe begrotingsjaren.

De meicirculaire 2022 is de meest ingewikkelde van de afgelopen 20 jaar mede doordat de herverdeling van het gemeentefonds is verwerkt, maar ook flinke accessen tot en met 2025 mede op basis van het coalitie–akkoord Rutte IV. In 2026 zien we, onder andere door het in stand houden van de opschalingskorting, die voor onze gemeente ruim 1 miljoen euro bedraagt, een terugval in de inkomsten.

Het financieel perspectief ziet er voor de komende jaren goed uit. Met name door de grote plussen in de jaren 2022 tot en met 2025. Hiermee lijkt er ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, echter de terugval van middelen in 2026 vraagt om een weloverwogen koers.

Extra middelen Jeugd alleen voor 2023

Voor het jaar 2023 zijn de extra middelen jeugdzorg van € 1.445 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Voor onze gemeente betekent dit een toevoeging van € 2.368.000 via de meicirculaire. In de begroting 2022–2025 was voor 2023 al rekening gehouden met € 2.208.000.

De circulaire meldt verder dat de extra ombuiging van € 511 miljoen uit het regeerakkoord op de extra middelen jeugd van de Commissie van Wijzen (€ 100 mln. in 2024, € 500 mln. in 2025 en 2026 & structureel € 511 mln. vanaf 2027) voor verantwoordelijkheid en risico van het rijk is. Er wordt gezocht naar maatregelen om ook aan deze additionele ombuiging invulling te geven en die gemeenten in dat geval dus wel moeten doorvoeren.

Wat ontbreekt in de meicirculaire zijn de toevoegingen van de extra middelen aan de algemene uitkering voor de jaren 2024–2027 conform het advies van de Commissie van Wijzen. Door het ontbreken ervan worden gemeenten vanaf het jaar 2024 geconfronteerd met een groot gat op de begroting, omdat de extra middelen voor de jeugdzorg van 2023 weer wegvallen.

Dit gat vanaf 2024 levert voor gemeenten mogelijk problemen op met het provinciaal toezicht, omdat daarmee eventueel niet aan de eis van een meerjarig sluitende begroting kan worden voldaan. Vorig jaar is hier een mouw aangepast door een richtlijn van de provinciaal toezichthouders. De VNG is gesprek met de fondsbeheerders om af te spreken dat gemeenten in de meerjarenraming van hun begroting voor de jaren 2024 tot en met 2026 de volledige bedragen uit het advies van de Commissie van Wijzen als stelpost mogen opnemen.

Daarnaast zien we dat mede als gevolg van de herijking van het gemeentefonds en de daarvoor nieuwe gehanteerde berekeningssystematiek, dat we in verhouding tot de reeks in de begroting 2022–2025 nu minder voor Jeugd ontvangen.

In deze Kadernota hebben we de bedragen voor Jeugd uit de meicirculaire 2022 voor het jaar 2023 meegenomen zoals vermeld in de circulaire. Voor de jaren 2024 t/m 2026 hebben we voorlopig een stelpost meegenomen, omdat we ervan uitgaan, dat er net als vorig jaar een richtlijn van de provinciaal toezichthouders voor deze kwestie gaat komen. Voorzichtigheidshalve hebben we net als bij de begroting 2022–2025 deze stelpost voor 75% meegenomen. Hierbij is rekening gehouden met de verwachte uitkomst op basis van de nieuwe berekeningssystematiek. Dit levert de volgende reeks op. In de netto berekening van de algemene uitkering houden we vanaf 2024 rekening met een correctie als gevolg van herverdeeleffecten.

Loon en prijscompensatie c.a.

In de meicirculaire 2022 is voor 2023 en verder een ontwikkeling meegenomen voor loon- en prijscompensatie. Deze ontwikkeling is uitgedrukt in zogenaamde uitkeringspunten. Voor 2023 gaat het om 20 uitkeringspunten. Omgerekend voor Tytsjerksteradiel betreft dit een bedrag van € 980.000 ter compensatie van de verwachte loon en prijsstijgingen. We stellen voor om dit bedrag in de opmaat naar de begroting 2023–2026 hiervoor te reserveren.

Inmiddels is de begroting van de WM8KTD voor 2023–2026 ook door het AB vastgesteld. De ontwikkeling op lonen en prijzen nemen we in deze Kadernota ook mee. Op basis van de uitgangspunten, die in het voorjaar zijn gedeeld zijn we daarbij uitgegaan van 1,9%. Dit geeft een effect van € 658.000. Dit bedrag nemen we mee als ontwikkelingen lonen en prijzen WM8KTD.

Accressen en behoedzaamheidsbuffer

De systematiek van het gemeentefonds ‘Samen de trap op en samen de trap af’ wordt het accres genoemd. De accressen in de meicirculaire 2022 zijn omvangrijk. Afhankelijk van het tempo van realisatie van de plannen van Rutte IV lopen gemeente het risico, dat ze uiteindelijk toch minder geld krijgen, omdat het Rijk het geld niet (tijdig) uitgeeft. Daarom stellen we voor om een behoedzaamheidsbuffer in te stellen, waardoor we op voorhand voor onze meerjarenbegroting ons niet te rijk rekenen. We stellen voor om de behoedzaamheidsbuffer voorlopig op 25% van de toename van de algemene uitkering uit het gemeentefonds te zetten.

Taakmutaties c.a.

In de meicirculaire 2022 en eerder in de decembercirculaire 2021 zijn diverse taakmutaties voor de jaren 2023 en verder meegenomen. Dat wil zeggen, dat er voor nieuwe ontwikkelingen extra geld is meegenomen in de algemene uitkering. Voor de Kadernota 2023–2026 reserveren we de ontvangen extra middelen één-op-één voor de te verwachten kosten van deze ontwikkelingen.

Een overzicht van de diverse taakmutaties is in onderstaande tabel weergegeven.

<i>Bedragen x € 1 mln.</i>	2023	2024	2025	2026
Salarislasten zorgdomein (wmo)	80	80	80	81
Salarislasten zorgdomein (jeugd)	76	76	76	77
Robuust rechtsbeschermingssysteem	39	38	39	39
Versterking ondersteuning wijkteams	62	62	62	70
Impuls integraal werken	4	-	-	-
Systeemleren	9	9	9	10
Inburgering: leerbaarheidstoets	7	7	7	7
Valpreventie bij ouderen (Coalitieakkoord)	-17	-26	-26	-28
Versterking dienstverlening gemeenten: Systeemleren	8	9	9	9
Jeugdhulp kinderen in een AZC	29	29	29	29
Extra capaciteit BOA's	34	34	34	34
Totaal taakmutaties	331	318	319	328

Herverdeling gemeentefonds

In de meicirculaire 2022 is ook de herverdeling van het gemeentefonds verwerkt. De uitkomst voor onze gemeente dat we € 9,72 per inwoner extra ontvangen. Vanwege het afgesproken ingroeipad van € 7,50 (2023) – € 22,50 (2024) – € 37,50 (2025) ontvangen we in 2023 € 7,50 per inwoner (€ 240.000) en vanaf 2024 € 9,72 per inwoner (€ 312.000). Deze bedragen zijn verwerkt in de berekening van de meicirculaire voor deze Kadernota.

Samengevat

Ten opzichte van de begroting 2022–2025 kent de meicirculaire een forse toename in middelen, die gezien de aard en oorzaak van de toename in het licht van deze kadernota voorlopig voor een deel neutraal is opgenomen voor de ontwikkelingen van het saldo. Voorlopig gaan we uit van de onderstaande ontwikkelingen voor het financiële meerjarenperspectief.

KADERNOTA 2023 – 2026

We verwachten dat in de komende weken, maar zeker bij de septembercirculaire 2022 er meer inzicht komt in de diverse ontwikkelingen. De vertaling hiervan nemen we dan vervolgens mee in de begroting 2023–2026.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2023	2024	2025	2026
Berekening AU obv meicirculaire 2022 (inclusief Jeugd)	62.444	63.225	64.213	58.820
AU volgens huidige meerjarenreeks (begroting 2022-2025)	57.077	56.673	56.487	56.020
Bruto toename Algemene uitkering	5.367	6.552	7.726	2.800
waarvan te reserveren voor ontwikkelingen:				
Taakmutaties	-331	-318	-319	-328
Stelpost loon, prijs en accresontwikkelingen	-980	-980	-980	-980
Ontwikkelingen lonen en prijzen WM	-658	-658	-658	-658
Herverdeeeffect Jeugd	-	-419	-376	-300
Behoedzaamheidsbuffer (25% van bruto toename)	-1.342	-1.638	-1.932	-700
Netto toename Algemene uitkering	2.056	2.539	3.461	-166

1.3 Bestaand beleid

De effecten op het bestaande beleid hebben vooral betrekking op areaal, loon- en prijsontwikkelingen. Een deel daarvan is in de voorbereiding van deze kadernota in beeld gebracht, terwijl ook straks bij de begroting 2023–2026 nog ontwikkelingen in het bestaande beleid moeten worden meegenomen. Op basis van de gekozen uitgangspunten voor deze Kadernota zijn deze ontwikkelingen neutraal meegenomen. Wij gaan ervan uit dat we hiervoor in voldoende mate via de algemene uitkering worden gecompenseerd. Op basis van de meicirculaire 2022 nemen we hiervoor een stelpost op, waarbij voor deze ontwikkelingen uitgaan van een budgettair neutraal effect op het saldo van de Kadernota en begroting 2023–2026.

1.4 Nieuw of gewijzigd beleid

In deze Kadernota zijn diverse ontwikkelingen van nieuw of gewijzigd beleid meegenomen. Deze zijn gecategoriseerd in:

- onontkoombaar
- noodzakelijk
- wenselijk

De financiële ontwikkeling hiervan vindt u terug in onderstaand overzicht.

KADERNOTA 2023 – 2026

Samengevat ziet dit er als volgt uit:

Onderwerp	2023	2024	2025	2026
Stand meerjarenbegroting 2023–2026	1.653	2.649	2.886	2.656
Ontwikkelingen inkomsten Gemeentefonds	2.056	2.539	3.461	- 166
Ontwikkelingen in bestaand beleid	- 196	- 389	- 389	- 195
Ontwikkelingen nieuw of gewijzigd beleid	- 570	- 515	- 565	- 565
1. onontkooombaar	- 60	- 70	- 90	- 90
2. noodzakelijk	- 381	- 311	- 341	- 341
3. wenselijk	- 129	- 134	- 134	- 134
SALDO KADERNOTA	2.943	4.284	5.393	1.730

Daarnaast zijn er diverse onderwerpen, die incidenteel van aard zijn. Hiervoor hanteren we de lijn, dat deze lasten ten laste van de Algemene reserve worden gebracht. Deze onderwerpen inclusief hun financieel beslag op de Algemene reserve vindt u terug in onderstaand overzicht.

Onttrekkingen ten laste van Algemene reserve	2023	2024	2025	2026
Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie	-55	-	-	-
Formatie medewerker recordbeheer	-67	-67	-	-
Noodzakelijke upgradering financieel informatiesysteem naar nieuw platform in de cloud	-30	-	-	-
Organiseren en faciliteren van het thuiswerken	-115	-	-	-
Capaciteitsuitbreiding contractmanagement en contractbeheer	-60	-	-	-
Kwantitatieve en kwalitatieve impuls stafdiensten (HR en communicatie)	-297	-	-	-
HR: Recruitment	-23	-	-	-
HR: Vlootshouwen in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)	-37	-	-	-
Omzetting van het dashboard (digitalisering) voor Liberaux	-4	-	-	-
I&A: doorontwikkelingen team en organisatie	-192	-192	-	-
Nieuw verkeer- en vervoerbeleid	-35	-	-	-
2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As	-125	-	-	-
Pont Prinses Margrietkanaal Bergumermeer-Sumar	-340	-	-	-
Realisatie twee TOP's (toeristische overstappunten)	-12	-	-	-
Subsidie Het Achterland	-30	-30	-30	-
Garyp yn it Grien	-32	-	-	-
Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan)	-73	-	-	-
Incidentele lasten tlv Algemene reserve	-1.527	-289	-30	-

2 Reserves en weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen maakt duidelijk in hoeverre de gemeente financieel in staat is om onvoorziene gebeurtenissen op te vangen. Weerstandsvermogen onderscheiden we in twee delen

- weerstandscapaciteit
- risicobeheersing

Met weerstandscapaciteit bedoelen we alle middelen en mogelijkheden waarmee de gemeente onvoorziene kosten op kan vangen. Dat geldt bijvoorbeeld voor alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen maar die gevolgen kunnen hebben op de financiële positie van de gemeente. Weerstandscapaciteit bestaat uit *incidentele weerstandscapaciteit* en *structurele weerstandscapaciteit*.

De reserves beschouwen we als *structurele weerstandscapaciteit*.

Voor incidentele lasten (looptijd van 1–3 jaar) met betrekking tot diverse onderwerpen in deze Kadernota hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht. In de Algemene Reserve wordt rekening gehouden met deze uitname.

Dit leidt tot de volgende geactualiseerde ontwikkeling van de Algemene Reserve rekening is gehouden met het rekeningresultaat 2021.

<i>Verwachte ontwikkeling algemene reserve</i>	2021	2022	2023	2024	2025	2026
<i>(bedragen x € 1.000)</i>						
Stand begin van het jaar	18.771	19.060	18.847	17.575	19.574	23.828

KADERNOTA 2023 – 2026

<i>Verwachte ontwikkeling algemene reserve (bedragen x € 1.000)</i>	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand begin van het jaar	18.771	19.060	18.847	17.575	19.574	23.828
Mutaties n.a.v. rekening en begrotingen						
Onttrekking rekeningresultaat 2020	-883	-	-	-	-	-
Storting rekeningsresultaat 2021	-	2.735	-	-	-	-
Overheveling restant bestemmingsreserve KIK naar AR	-	879	-	-	-	-
Storting begrotingsresultaat 2022-2025	-	-	1.207	-	-	-
Verwerking effecten Kadernota 2023-2026 t.o.v. begrotingsresultaat 2022-2025	-	-	-	2.943	4.284	5.393
Mutaties o.b.v. reeds vastgesteld beleid						
Storting precariobelasting	2.016	-	-	-	-	-
Landinrichting Bûtenfjild (PPN 2008/rek 2010) besl. 2017 tgv gebiedsontw. ZenM	-	-31	-	-	-	-
Herinr. Alde Feanen 2e uitv.module (raad 27-11-2008/rek 2010)	-	-2	-	-	-	-
Gebiedsontwikkeling Zuid en Midden CA (PPN 2009/2e berap 2012)	-	-1.188	-	-	-	-
Regiodeal (raad 25-4-2019)	-263	-263	-263	-263	-	-
Alde Feanen herinrichting 3e uitvoeringsfase (KN 2018 5.7a)	-	-170	-70	-	-	-
Implementatie van waarden op gebruikersoppervlakte (KN 2020-2023 0.02)	-	-3	-	-	-	-
Actualisatie en koppeling BGT en GBI-beheersysteem (KN 2020-2023 2.05)	-30	-	-40	-	-	-
Digitalisering administratieve processen Buitendienst (KN 2020-2023 2.03)	-	-50	-	-	-	-
Digitalisering en optimalisering data areaal openbare ruimte (KN 2020-2023 2.06)	-	-100	-50	-	-	-
Actualisering locatiedossiers op het onderdeel bodem (KN 2020-2023 7.02)	-	-7	-	-	-	-
Vastgoed registratiesysteem (KN 2020-2023 8.01)	-	-25	-	-	-	-
Bijdrage aan omgevingswet (KN)	-234	-212	-23	-	-	-
Bijdrage aan Millenium (KN)	-	-3	-	-	-	-
Bijdrage aan Karakteristieke panden (KN)	-	-35	-	-	-	-
Kwantitatieve en kwalitatieve impuls financiën en control	-45	-	-	-	-	-
Bijdrage ontmoetingscentrum Gytsjerk	-43	-	-	-57	-	-
Bijdrage formatie stikstofproblematiek; begroting 2021-2024	-	-91	-	-	-	-
Verrekening boekverlies 't Torentje	-144	-	-	-	-	-
Participatie omgevingswet	-14	-	-	-	-	-
Investerings vooraf (ombuigen begroting 2021-2024)						
Kosten harmoniseren beleid en uitvoering en optimaliseren van processen (Omb. 5.1)	-71	-325	-4	-	-	-
Friciekosten (Omb. 5.4)	-	-123	-	-	-	-
Onderzoek kostendekkendheid leges en tarieven (Omb. 4.9)	-	-	-	-	-	-
Digitaal adm. Toezicht naleven van regels en vergunningen (Omb. 2.23)	-	-50	-	-	-	-
Kadernota 2022-2025						
Herindeling team Communicatie / tijd. Uitbreiding (KN 2022-2025; 00.02)	-	-57	-	-	-	-
Continuering FTE HRM (KN 2022-2025; 00.04)	-	-45	-	-	-	-
P&C-coördinator/gemeenteadviseur (KN 2022-2025; 00.11)	-	-47	-47	-	-	-
Aanpassing bediening brug Aldtsjerk (KN 2022-2025; 02.02)	-	-25	-	-	-	-
Aanpassing brug Eastermar (KN 2022-2025; 02.04)	-	-	-	-215	-	-
Aanjagen toerisme (KN 2022-2025; 03.05)	-	-45	-45	-45	-	-
Facilitering ambities biodiversiteit (KN 2022-2025; 05.04)	-	-75	-75	-75	-	-
Uitbreiding formatie zorgadministratie (KN 2022-2025; 06.10)	-	-20	-20	-	-	-
Uitbreiding formatie Communicatie SD (KN 2022-2025; 06.11)	-	-35	-	-	-	-
Uitbreiding formatie Gebiedsteams (KN 2022-2025; 06.12)	-	-250	-	-	-	-
Project Beurtschip (KN 2022-2025; 06.13)	-	-144	-144	-	-	-
Uitbreiding ondersteuning gaswinningsdossier (KN 2022-2025; 07.08)	-	-33	-33	-	-	-
Formatie stikstof (KN 2022-2025; 07.09)	-	-40	-40	-	-	-
Formatie gemeentelijk beleid Milieu (KN 2022-2025; 07.10)	-	-18	-18	-	-	-
Uitvoering woningbouwprogrammering (KN 2022-2025; 08.05)	-	-200	-	-	-	-
Omgevingswet (KN 2022-2025; 08.09b)	-	-15	-80	-	-	-
Versimpelteam (M-3-9-13-Motie CU)	-	-20	-	-	-	-
Overig						
Verkiezingskosten 2022 Griffie	-	-20	-	-	-	-
Kadernota 2023-2026						
Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie	-	-	-55	-	-	-
Formatie medewerker recordbeheer	-	-	-67	-67	-	-
Overstap fin. systeem c.a naar de Cloud	-	-	-30	-	-	-
Organiseren en faciliteren van het thuiswerken	-	-	-115	-	-	-
Juridische Zaken / Inkoop: Uitzetting FTE m.b.t. contractmanagement en contractbeheer	-	-	-60	-	-	-
Formatie HR en Communicatie	-	-	-297	-	-	-
HR: Vlootshouw in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)	-	-	-37	-	-	-
HR: Recruitment	-	-	-23	-	-	-
Omzetting van het dashboard (digitalisering) voor Liberaux	-	-	-4	-	-	-
I&A: doorontwikkelingen team en organisatie	-	-	-192	-192	-	-
Nieuw verkeer- en vervoerbeleid	-	-	-35	-	-	-
2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As	-	-	-125	-	-	-
Pont Prinses Margrietkanaal Bergumermeer-Sumar	-	-	-340	-	-	-
Realisatie twee TOP's (toeristische overstappunten)	-	-	-12	-	-	-
Subsidie Het Achterland	-	-	-30	-30	-30	-
Garyp yn it Grien	-	-	-32	-	-	-
Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan)	-	-	-73	-	-	-
Stand algemene reserve	19.060	18.847	17.575	19.574	23.828	29.221

3 Ontwikkelingen in beleid

De begroting 2022 is in november 2021 in de raad vastgesteld. Tussen het moment van vaststellen en nu hebben zich diverse ontwikkelingen voorgedaan. Ontwikkelingen die ook invloed hebben op de nieuwe (meerjaren)begroting 2023– 2026.

Bij de behandeling van de Kadernota is voor deze onderwerpen geen verdere afweging nodig. Meestal omdat er al sprake is van een eerder beslismoment maar soms ook omdat het gaat om een ontwikkeling die onontkoombaar is. We spreken dan van ontwikkelingen uit aanvaard beleid.

Met het in beeld brengen van deze ontwikkelingen ontstaat er een geactualiseerde uitgangspositie voor de Kadernota 2023–2026. De ontwikkelingen worden, per programma, hieronder als volgt toegelicht.

- **Programma**
 - **bestaand beleid**
 - **nieuw beleid**
 - Wat is er aan de hand?
 - Wat stellen we voor?
 - Wat als we het niet doen?
 - Wat mag het kosten?
 - Financieel effect / Status / Aard / Raakvlak

Programma overstijgende onderwerpen

In de Kadernota proberen we direct aan te geven bij welk programma een onderwerp thuishoort. Maar soms kan een onderwerp op meerdere (of zelfs alle) programma's invloed hebben maar is nog niet precies bekend hoe dit cijfermatig verdeeld moet worden. Dan wordt het onderwerp voorlopig bij een programma ingedeeld. Onder het onderwerpsnummer en – naam wordt dan 'Programma-overstijgend' afgedrukt. Bij de verwerking van het onderwerp in de begroting vindt de uiteindelijke verdeling plaats.

Bestuur en ondersteuning

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	nog onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

00.01 Taakverzwaring strategische advisering colleges, raden, DB en AB

[Programma-overstijgend]

Wat willen we?

Zoals ook uit de evaluatie is gebleken heeft de organisatie op meerdere fronten strategische advisering nodig. De strategische capaciteit is niet meegegroeid met omvang en complexiteit van de organisatie en staat extra onder druk door een groot verloop onder het personeel. Daarnaast komen er steeds meer taken en nieuwe wetten en regels op de gemeenten af die leiden tot strategische, integrale vraagstukken.

Op dit moment is er geen inhoudelijke ondersteuning van onze bestuurders voorzien wanneer zij bijvoorbeeld een portefeuille innemen in commissies/besturen van de VFG en VNG. Door toenemende landelijke discussies op het gebied van bijvoorbeeld middelen jeugd, herijking gemeentefonds, de komende discussies over een nieuw belastingstelsel is het innemen van posities in de commissies en besturen van brancheverenigingen van belang.

Daarnaast vraagt de complexiteit van de onderwerpen steeds meer inhoudelijke en strategische voorbereiding, dit ook met andere gemeenten, om zo ook de geluiden van het noorden en meer landelijke gemeenten te borgen in de landelijke discussies. Op noordelijke schaal spelen bijvoorbeeld ook een aantal bestuurlijke vraagstukken waar momenteel geen ondersteuning of integrale ambtelijke afstemming op mogelijk is omdat de formatie hiervoor niet beschikbaar is. Denk bijvoorbeeld aan de discussie rondom de BRE (Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem). De discussie tussen de provínsje, Wetterskip en gemeenten over hoe de bestuurlijke samenwerkingsstructuur in het noorden versterkt moet worden.

Uit de evaluatie blijkt ook dat het DB formeler haar positie moet innemen zoals dat past binnen de structuur van de gezamenlijke GR WM 8ktd. De centrale regie voor wat betreft afspraken rondom ontwikkeling van de samenwerking moet meer bij het DB (in samenhang met het AB) komen te liggen in plaats van bij de individuele portefeuillehouders.

Daarnaast is het advies aan het DB om meer volgens strategische plannen of agenda's te gaan werken om gericht en gestuurd door te ontwikkelen. De frequentie en omvang van de DB agenda wordt uitgebreid. Ambtelijke ondersteuning van het DB en de directie is hiervoor noodzakelijk.

Wat stellen we voor?

Formatie structureel uitbreiden met een strategische adviesfunctie van 1,0 fte, waarvan beide gemeenten de helft van de kosten dragen.

Wat als we het niet doen?

Dan wordt het voor de bestuurders moeilijker, zo niet onmogelijk, om een goed onderbouwde en inhoudelijke inbreng te hebben in genoemde commissies. Het risico is dat de belangenbehartiging van meer landelijke en noordelijke gemeenten niet goed gevoerd wordt, en daarnaast de positionering en betere ondersteuning van onze medewerkers in het AB/DB proces niet kan plaatsvinden. Verder blijft de druk op de organisatie (te) hoog en blijft de strategische advisering rusten op enkele schouders, met als gevolg het risico van nog meer uitval, vertrek van medewerkers en mede daardoor stagnatie van de doorontwikkeling.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 65.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 65.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 131.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 65	- 65	- 65	- 65

00.03 Inrichten Mijngemeente.nl**Wat willen we?**

Voor het digitaal delen van documenten met de burger en ondernemingen maken we in bepaalde gevallen gebruik van de digitale berichtenbox van Mijn Overheid. We willen in toenemende mate gebruik maken van zgn. digitale post om met onze burgers en ondernemingen te communiceren, in plaats van schriftelijke communicatie.

Mijn Overheid is niet geschikt voor interactie tussen burger en gemeente. Zo vindt er bijvoorbeeld na een digitale aanvraag voor een omgevingswet nog veel communicatie analoog of via e-mail plaats. Mijn Gemeente is een kanaal om tijdens het proces wel volledig digitaal tussen aanvraag en besluit te kunnen communiceren met de burger.

Wat stellen we voor?

Mijn Overheid is bedoeld voor publiceren van eindbeschikkingen en bekendmakingen (bijvoorbeeld aanslag onroerende zaken).

Mijn Gemeente is bedoeld voor actieve communicatie gedurende het proces, waarbij ook de informatie van Mijn Overheid beschikbaar is.

We stellen voor aanvullend op Mijn Overheid een kanaal Mijn Gemeente in te richten, waarin communicatie met onze inwoners zoveel mogelijk digitaal kan plaatsvinden.

Wat als we het niet doen?

Dan zullen we veel van onze communicatie nog analoog of via e-mail moeten afwikkelen, en werken we niet aan onze en ook landelijke ambities op het gebied van digitale overheid.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 13.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 13.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 26.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 13	- 13	- 13	- 13

00.04 Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie

[Programma-overstijgend]

Wat willen we?

De huidige tijd vraagt om een heldere en consistente positionering van de twee gemeenten en de werkmaatschappij.

1. Extern: zorgdragen voor een professionele uitstraling van de drie organisaties en zorgen voor begrijpelijke teksten (B1-niveau) in alle uitingen.
2. Interne communicatie. De drie organisaties zijn in ontwikkeling. Werken voor deze drie organisaties is soms complex. Een goede interne communicatie zorgt ervoor dat medewerkers zich verbonden voelen met de organisatie en op een juiste, tijdige en begrijpelijke wijze worden geïnformeerd over de organisatieontwikkeling.

We (door-)ontwikkelen een aantal interne communicatiemiddelen om daarvoor te zorgen.

Wat stellen we voor?

Extern: Een geïntegreerde aanpak, waarin ingezet wordt op een professionele uitstraling van onze organisaties:

1. Doorontwikkeling huisstijl, en inhuur projectleider daarvoor
2. Inzet op begrijpelijk schrijven:

- Schrijven op B1-niveau in alle uitingen

Aanleiding

Voor de toegankelijkheid van beide gemeenten zijn begrijpelijke teksten een belangrijke voorwaarde. Het is daarom van belang dat medewerkers begrijpelijk kunnen schrijven, op taalniveau B1. Het is echter een schrijftechniek die veel medewerkers nog niet beheersen. Ook met het oog op laaggeletterdheid, toegankelijkheid en inclusie moet begrijpelijk schrijven een belangrijker onderdeel binnen onze organisatie worden.

Actie

We willen dat een deel van onze medewerkers een basistraining 'Begrijpelijk schrijven' verplicht gaat volgen. Daarnaast willen we per cluster 1 á 2 schrijfcoaches opleiden. Deze schrijfcoaches zijn aanspreekpunt voor brieven, beleidstukken, college- en raadsvoorstellen en overige documenten. Naar schatting gaat het om ongeveer 150 medewerkers. Voor beleidsmedewerkers wordt daarnaast een verdiepingstraining over het schrijven van college- en raadsvoorstellen aangeboden. Dit gaat om +/- 50 medewerkers.

Resultaat

De communicatie richting onze inwoners en klanten begrijpelijker en toegankelijker maken. Onze communicatiestijl is helder en concreet. Er ontstaan minder vragen vanuit de inwoner. Wij voldoen hiermee aan de richtlijnen van de overheid: teksten moeten begrijpelijk zijn voor inwoners.

Kostenplaatje: incidenteel € 55.000 in 2023

Intern:

Doorontwikkeling Sharepoint/Intranet

Wat als we het niet doen?

Extern: de presentatie van de drie organisaties blijft achter bij de uitstraling van de ons omringende gemeenten

Extern: bepaalde groepen inwoners blijven moeite hebben met het lezen van uitingen van hun gemeente

Intern: Organisatieontwikkeling gaat moeizamer en trager omdat medewerkers niet op een juiste, tijdige en begrijpelijke wijze worden geïnformeerd.

Wat mag het kosten?**Structureel**

De totale structurele kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 14.000, waarvan € 10.000 voor interne communicatie en € 4.000 voor media nieuwsbrief.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 14.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 28.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Incidenteel

De totale incidentele kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 55.000 waarvan de helft betrekking heeft op personeelskosten en de helft op de schrijfcursus.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 55.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 110.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 14	- 14	- 14	- 14

Veiligheid

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	noq onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

01.01 Jurist veiligheid

Wat willen we?

De bevoegdheden van de burgemeester zijn de afgelopen jaren toegenomen. Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op de bevoegdheden van de burgemeester. De verwachting is dat dit nog verder zal toenemen. De huidige formatie en kennis is op dit moment niet toereikend. Om de burgemeester nu én in de toekomst goed te bedienen en adviseren is een juridisch adviseur van groot belang. Door de juridisch adviseur/beleidsmedewerker toe te voegen kunnen zware juridische klussen in de keten zelf met de juiste antenne voor openbare orde en veiligheid worden afgewikkeld. Met deze versterking kunnen we voldoen aan de bevoegdheden, het beleid en de ontwikkelingen die op ons afkomen. Bijvoorbeeld ondermijning en de opiumwetgeving (Wet Damocles).

Wat stellen we voor?

We gaan de juridische schil van het veiligheidsdomein op peil brengen door het aanstellen van een juridische adviseur/beleidsmedewerker voor 0,25 fte. Door de juridisch adviseur toe te voegen in de hele keten kunnen zware juridische klussen in de keten zelf met juiste antenne voor openbare orde en veiligheid worden afgewikkeld.

Wat als we het niet doen?

Omdat de bevoegdheden van de burgemeester toenemen en vaker en meer worden ingezet, kan dit niet meer in de reguliere uren gedaan worden. Nu wordt er een beroep gedaan op juristen van team Toezicht en Handhaving waardoor er teveel werk en een te hoge werkdruk ontstaat. In de prioritering zullen dan de handhavingzaken lager komen te staan, er zullen dus minder handhavingzaken zaken opgepakt kunnen worden. Het eind van deze mogelijkheid is dan ook bereikt, we kunnen dan niet meer voldoen aan de wettelijke eis.

Wat mag het kosten?

De totale kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel voor 0,25 fte juridische adviseur/beleidsmedewerker worden geschat op € 27.500. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 27.500, waardoor binnen de WM8KTD voor 0,5 fte juridische adviseur/beleidsmedewerker een budget van € 55.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 27	- 27	- 27	- 27

01.02 Schenken onder de 18 jaar

Wat willen we?

We willen dat er minder alcohol wordt geschonken aan mensen onder de 18 jaar. Wij hebben geconstateerd dat het naleefgedrag op dit punt slecht is. Dit heeft nadelige gevolgen voor de gezondheid van de jeugd. Wij willen het naleefgedrag verbeteren in het belang van de gezondheid.

Wat stellen we voor?

Wij stellen voor om tweejaarlijks proactief controles op het schenken van drank aan mensen onder de 18 jaar te laten doen door een extern bureau.

Wat als we het niet doen?

Als wij dit niet doen dan blijft het naleefgedrag naar verwachting laag. Dit brengt gevolgen voor de gezondheid met zich mee alsmede gevolgen voor de openbare orde en de handhaving hiervan.

Wat mag het kosten?

De totale kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 30.000. Deze schatting is gebaseerd op een eerdere ervaring met een extern bureau voor deze taak.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 30	-	- 30	-

Verkeer, vervoer en waterstaat

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	noq onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

02.01 Nieuw verkeer- en vervoerbeleid

Wat willen we?

Het huidige gemeentelijk verkeer- en vervoerplan loopt af en moet vervangen worden door een vernieuwd plan waarin het gemeentelijk beleid voor de komende vijf jaar wordt vastgelegd.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om in 2023 nieuw beleid op te stellen inclusief een uitvoeringsprogramma voor de komende vijf jaar. Daarmee geven we een antwoord op de uitdagingen die in deze periode voor ons liggen en stellen we het ambitieniveau vast.

Wat als we het niet doen?

Dan hebben we geen beleidskader voor het invullen van ons gemeentelijk verkeer- en vervoersbeleid.

Wat mag het kosten?

De kosten voor het opstellen worden geraamd op € 35.000.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect		Status		Aard		Raakvlak	

Financieel (x € 1.000)				
2023	2024	2025	2026	
-	-	-	-	

02.09 2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As

Wat willen we?

De Gebiedsontwikkeling zorgt ervoor dat De Centrale As goed wordt ingepast in het landschap en moet daarnaast zorgen voor een “plus” aan het gebied. Deze “gebiedsplus” is als een soort van compensatie toegezegd aan de streek. De inzet van de gemeente is vooral gericht op de realisatie van recreatieve maatregelen, zoals de aanleg van fiets- en wandelpaden. Voor de uitvoering van de Gebiedsontwikkeling is de Gebiedsontwikkelingscommissie De Centrale As (GOC) geïnstalleerd. Zij hebben een visie voor het gebied uitgewerkt: Integrale visie Gebiedsontwikkeling De Centrale as “Oer weide, sompe en wâld”. Deze visie is vervolgens vertaald naar een Maatregelenkaart, welke opgedeeld is in fase 1 en fase 2 maatregelen. Het college heeft ingestemd met de maatregelen voor beide fasen. Voor de fase 1 maatregelen is tevens de gemeentelijke cofinanciering geregeld. Het betreft een bijdrage van 50% in de te maken kosten/investeringen. De andere 50% wordt gefinancierd door de provincie Fryslân. Voor de fase 2 maatregelen is er geen gemeentelijke cofinanciering geregeld. Het niet regelen van gemeentelijke cofinanciering voor de fase 2 maatregel heeft een aanleiding. Ten tijde van de uitvoering van fase 1 kon door de economische crisis scherp worden aanbesteed. Daarnaast waren de SSK-ramingen van de werken fors. De bestuurlijke inzet was er op gericht dat door vrijval van vervallen maatregelen en aanbestedingsvoordelen uit fase 1 de projecten uit fase 2 voor een belangrijk deel gefinancierd zouden kunnen worden. Dat blijkt met de kennis van nu helaas niet het geval te zijn.

Wat stellen we voor?

Een bijdrage te leveren in de cofinanciering voor de fase 2 maatregelen binnen deze Gebiedsontwikkeling en het daarmee afronden van de “gebiedsplus” voor onze gemeente.

Wat als we het niet doen?

Vanuit de programmatische inhoud streven we ernaar om de beoogde “gebiedsplus” in Tytsjerksteradiel te bereiken door de uitvoering van de benoemde gebiedsmaatregelen uit zowel fase 1 als fase 2 van de Gebiedsontwikkeling. Het gemeentelijk beleid is hier dan ook op gericht. Indien er geen aanvullende financiering komt, kunnen wij niet de beoogde gebiedsplus voor onze gemeente behalen.

Wat mag het kosten?

Op dit moment is het lastig om de exacte bijdrage te benoemen, die wordt gevraagd als we wel zouden meedoen in fase 2. Dit bedrag wordt namelijk voor een groot deel bepaald door het wel of niet doorgaan van fase 1 maatregelen en de daarbij behorende vrijval. Hierover zijn partijen nog in gesprek. Op basis van de laatste informatie van de Provincie schatten wij in dan er een cofinanciering van de gemeente nodig zou zijn van € 125.000. Een toelichting op dit bedrag volgt hieronder. Voor fase 2 gaat het om de volgende gebiedsmaatregelen:

- Z47a/b; Het realiseren van een pontje over het PM-Kanaal tussen Burgum en Sumar; het betreft hier de randvoorwaardelijke zaken voor een oversteek: dit zijn de fietspaden en de aanlandingspunten
- M54; Aanleg wandelpad Rijksweg Noardburgum
- M55; Aanleg fietspad Reidlânsfeart Hurdegaryp
- M52; Aanleg wandelpad Burgum-West
- Z38; aanleg recreatieve voorzieningen natuurgebied De Leijen
- Z42; aanleg recreatieve voorzieningen natuurgebied De Súdermar
-

Zoals aangegeven was ook voorzien in een pontje over het PM-kanaal ter hoogte van camping Bergumermeer en bijbehorende fietspaden en aanlandingspunten. Hiervoor was een groep vrijwilligers actief. Zij zouden via een op te richten stichting en op hun kosten een pont willen laten bouwen. Het is al enige tijd stil rondom dit initiatief. Zij hebben destijds ook een bidboek opgesteld (Projectplan Pontje Burgum-Sumar, Stichting Zonnepont PMK i.o.). De raad heeft dit projectonderdeel besproken in de vergadering van 2 juni 2022. Voorgesteld wordt om dit project als "apart" onderwerp mee te nemen in de kadernota 2023-2026.

Uit de vrijval van fase 1 zijn maatregel M52 en M55 gedekt en ook toegezegd. Rekening houdend met de situatie rondom het pontje (Z47) zou aanvullend een bedrag van € 125.000 nodig zijn voor de realisatie van maatregel M54, Z38 en Z42. Deze drie projectonderdelen zijn eveneens in de raad besproken in de vergadering van 2 juni 2022.

De kosten voor deze drie maatregelen bedragen € 125.000.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

02.16 Infrastructuur rondom Pont Prinses Margrietkanaal Bergumermeer–Sumar

Wat willen we?

De realisatie van een pontverbinding tussen Burgum en Sumar (ter hoogte van Recreatiecentrum Bergumermeer). Dit initiatief maakt onderdeel uit van de Gebiedsontwikkeling De Centrale As, fase 2. Het project is tot stand gekomen met een stichting (i.o), waarin de lokale mienskip participeert. De aanleg van de pontverbinding, nabij de Burgumer Mar, versterkt de toeristisch–recreatieve (infra)structuur in de gemeente. Dit initiatief past binnen de ambitie van het gebiedscluster Burgumer Mar, welke is opgenomen in het toeristisch–recreatieve beleidsplan “Tytsjerksteradiel, folle mear om te ûntdekken”.

Wat stellen we voor?

Dit deelproject ‘Pont PMK Burgum–Sumar’ maakt deel uit van de Gebiedsontwikkeling De Centrale As, fase 2. Hiervoor ontbreekt de gemeentelijke cofinanciering. De raad heeft dit projectonderdeel besproken in de vergadering van 2 juni 2022. Voorgesteld wordt om dit project als onderwerp mee te nemen in de kadernota 2023 – 2026.

Wat als we het niet doen?

Wanneer het project niet kan worden uitgevoerd dan zal de snelle toeristisch–recreatieve verbinding tussen Burgum en de Burgumer Mar niet gerealiseerd kunnen worden. De huidige verbinding via de brug Burgum is dan de blijvende verbindingroute.

Wat mag het kosten?

De totale kosten voor de gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 340.000. De provincie investeert eveneens € 340.000 zodat er een totaalbudget ontstaat van € 680.000. Provincie en gemeente zijn gezamenlijk 50/50% verantwoordelijk voor de randvoorwaardelijke zaken van de pontverbinding: de fietspaden en de aanlandingsplaatsen aan de noord- en zuidkant van het Prinses Margrietkanaal. Voorwaarde vanuit de provincie is dat in verband met de reservering van de provinciale middelen het project binnen vier jaar (uiterlijk eind 2025) gerealiseerd moet worden.

De stichting i.o. is verantwoordelijk voor de aanschaf van de pont. De stichting i.o. zal via een scholenproject een pont laten bouwen op hun kosten. Daarnaast is de stichting i.o. verantwoordelijk voor de exploitatie van het geheel (inclusief beheer en onderhoud).

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

STRUCTUREEL**02.04 Inventarisaties en inspecties oeververdedigingsobjecten en steigers/vlonders****Wat willen we?**

We hebben een groot areaal met waterbouwkundige werken. Van de bruggen weten we inmiddels exact ons areaal. De oeververdedigingen en de steigers/vlonders zijn niet volledig bekend.

We willen weten wat we hebben om op tijd onderhoud uit te voeren en om ongevallen/aansprakelijkheidsstellingen te voorkomen.

Daarnaast speelt op dit moment de discussie over eigendom en beheer van de oevers langs de vaarwegen. De verwachting is dat hier in de loop van 2022 duidelijkheid in komt. Dit kan eventueel invloed hebben op ons areaal (zowel negatief als positief).

Wat stellen we voor?

Het strekt aanbeveling om de oeververdedigingen en de steigers/vlonders te inventariseren en daarna net als de bruggen een driejaarlijkse onderhoudsinspectie te houden. De gegevens worden verwerkt en bijgehouden in ons beheerprogramma Geovisia.

Wat als we het niet doen?

Indien de inventarisatie en de onderhoudsinspecties achterwege blijven lopen we risico's voor onverwachte schadegevallen waar geen financiële dekking voor beschikbaar is. Daarnaast neemt de kans toe dat er ongevallen kunnen ontstaan waarvoor de gemeente aansprakelijk kan worden gesteld.

Wat mag het kosten?

De kosten voor inventarisatie en inspectie worden voor 2023 ingeschat op € 40.000. Daarna is er structureel om de drie jaar een budget van € 30.000 benodigd.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 40	-	-	- 30

02.11 Aanpak fietsverbinding Damsingel naar de van Harinxmaweg**Wat willen we?**

De bedrijven Sonac en Noppert hebben een probleem voorgelegd dat zij ervaren met fietsers die de route over het bedrijventerrein Sumar nemen. Het vrachtverkeer dat daar rijdt kan soms moeilijk zicht houden op het fietsverkeer. In gezamenlijk overleg is het probleem geanalyseerd en is onderzocht op welke wijze iets aan de situatie gedaan kan worden. Het uitgangspunt daarbij is dat het doorgaande fietsverkeer Sumar <=> Burgum de route kiest langs de Van Harinxmaweg.

Wat stellen we voor?

De oplossing die is onderzocht is erop gericht om het bedrijventerrein voor fietsende werknemers vanuit Burgum wel toegankelijk te houden, maar deze minder aantrekkelijk te maken voor doorgaand fietsverkeer. Dit kan door de huidige fietsverbinding vanaf de Van Harinxmaweg naar beneden richting bedrijventerrein op te heffen en een nieuwe verbinding aan te leggen die vanaf de Van Harinxmaweg terugbuigt (en afdaalt) richting het kanaal. Recreatief fietsverkeer kan zo de route linksaf vervolgen via het aquaduct naar Garyp en werknemers kunnen daar rechtsaf naar het bedrijventerrein fietsen.

Wat als we het niet doen?

Er hebben zich de afgelopen jaren (2014–heden) voor zover de beschikbare data aangeven geen ongevallen met fietsers voorgedaan op het bedrijventerrein. Desondanks heeft het niet de voorkeur om meer dan een noodzakelijke hoeveelheid fietsverkeer te laten rijden via een bedrijventerrein. Vrachtautochauffeurs hebben door de dode hoek slecht zicht op deze verkeersdeelnemers.

Wat mag het kosten?

De totale kosten van de genoemde aanpassing in de fietsroute van de Van Harinxmaweg naar het bedrijventerrein Sumar zijn geraamd op € 125.000. Met de betrokken bedrijven is nog niet gesproken over een verdeling van deze kosten.

Het maximale financiële effect (uitgaande van € 125.000) voor de gemeente bedraagt € 5.000.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
–	– 5	– 5	– 5

02.12 Toezicht kabels, leidingen, wegoopbrekingen**Wat willen we?**

De komende jaren staat een groot aantal werkzaamheden in de ondergrondse infrastructuur op stapel: aanleg glasvezelnetwerk(en) en uitbreiding elektriciteitsnetwerk.

Een tweetal bedrijven heeft zich gemeld om de kernen van Tytsjerksteradiel van glasvezel te voorzien. Eén initiatief is inmiddels concreet en het bedrijf wil in 2023 fysiek werkzaamheden gaan uitvoeren.

Verder heeft Glaspoort (KPN) aangegeven hun bestaande kopernetwerk door glasvezel te gaan vervangen. Hiervoor moet de openbare ruimte de komende jaren zelfs tweemaal open om ook het oude koper netwerk fasegewijs te verwijderen. Voorts wordt verwacht dat in het kader van de energietransitie de komende jaren de nodige werkzaamheden zullen plaatsvinden, zoals uitbreiding van het elektriciteitsnetwerk.

Voor een adequate begeleiding van deze structurele toename van nutswerkzaamheden zijn extra middelen nodig, omdat de staande organisatie hier niet op is berekend.

Voor werkzaamheden in de openbare ruimte wordt een vergunning aangevraagd, leges betaald en ontvangt de gemeente een degeneratievergoeding via het systeem Melding Opbreking Openbare Ruimte (MOOR).

Wat stellen we voor?

We stellen voor om jaarlijks € 95.000 te investeren voor het organiseren en inrichten van voldoende begeleiding ca, voor de komende structurele extra werkzaamheden van de nutsbedrijven in onze gemeente,

Wat als we het niet doen?

Dan zijn we niet in staat om deze werkzaamheden goed te begeleiden en lopen we grote risico's dat de kwaliteit van de openbare ruimten substantieel vermindert. En dat zal vervolgens leiden tot extra kosten om die kwaliteitsvermindering weer ongedaan te maken.

Wat mag het kosten?

De kosten worden geraamd op € 95.000 en bestaan uit directe begeleidingskosten, overhead en vervoersmiddelen.

De verwachting is dat de kosten volledig worden gedekt uit hogere legesinkomsten. De werkelijke reguliere legesinkomsten zijn de laatste jaren aanmerkelijk hoger dan de begroting, de aanname is dat dat blijvend is en daarom kan het begrote bedrag worden verhoogd.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

02.15 Zwerfafval

Wat willen we?

Per 2023 stopt de landelijke vergoeding voor het opruimen van zwerfafvalvergoeding à € 1,19 per inwoner per jaar.

Het doel is dat er "zo weinig mogelijk zwerfafval in de openbare ruimte" ligt. De huidige situatie is dat de beeldkwaliteit op orde is – Friesland 100% zwerfafvalvrij 2020 was Tytsjerksteradiel de schoonste gemeente van Fryslân. Voor het in stand houden van de huidige beeldkwaliteit met betrekking tot zwerfafval is het wenselijk dat hiervoor budget beschikbaar wordt gesteld en het zwerfafval wordt opgeruimd.

Wat stellen we voor?

Wanneer de raad wil dat het college deze taak uitvoert zal het college de nog te bedenken methode bepalen. Dit betekent echter niet dat de huidige wijze één op één wordt doorgezet. Om juridische redenen kan de huidige manier niet voortgezet worden, waarbij dorpsbelangen een vrij besteedbare vergoeding krijgen per inwoner.

Wat als we het niet doen?

Wanneer er geen budget beschikbaar gesteld worden stopt de huidige wijze van het opruimen van zwerfafval. Er blijft dan zwerfafval in de openbare ruimte liggen. Hierdoor verslechterd mogelijk de beeldkwaliteit in de openbare ruimte. Het is bekend vanuit Nederland Schoon dat wanneer er geen zwerfafval in de openbare ruimte ligt er niet snel extra zwerfafval bijkomt. Omgekeerd is ook het geval. op een plek waar zwerfafval ligt is een inwoner sneller geneigd ook hun afval te laten liggen. Kortom: Waar het schoon is, blijft het schoner.

Wat mag het kosten?

De totale kosten bedragen € 50.000.

Per 2023 is het wenselijk dat € 40.000 beschikbaar gesteld wordt voor het opruimen van zwerfafval.

Daarnaast is het wenselijk dat € 10.000 beschikbaar wordt gesteld het verstrekken van:

- middelen (prikkers en zwerfafvalacties inclusief brengen en halen van sortibakken)
- extra sortibakken voor individuele zwerfafvalopruimers aan huis
- communicatie/educatie inwoners en met vrijwilligers

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 50	- 50	- 50	- 50

Economie

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	noq onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

03.01 Realisatie twee TOP's (toeristische overstappunten)

Wat willen we?

TOP is de afkorting voor toeristisch overstappunt. Een TOP is een startpunt vanwaar toeristen de mooiste gebieden kunnen verkennen.

Een aantal jaren terug hebben we meegedaan met een provinciale pilot en is een TOP in Earnewâld gerealiseerd. Inmiddels is deze pilot doorontwikkeld en werkt Marrekrite aan een provincie breed netwerk van TOP's. Deze zijn ook digitaal te vinden en vormen daarmee een visitekaart voor onze provincie. Inmiddels zijn er twaalf TOP's in Fryslân en meerdere in ontwikkeling (<https://marrekrite.frl/fietsen/toeristische-overstappunten/>)

Een TOP bestaat uit een vierkante zuil van zo'n twee meter hoog met daarop informatie over het gebied en over wandelen, fietsen en eventueel varen in de omgeving. Op een kaart zijn de knooppunten aangegeven zodat de toerist vanaf dit punt direct met een route kan starten. Een gedicht door een lokale dichter maakt iedere zuil uniek. Bij zo'n zuil moeten voorzieningen als voldoende parkeermogelijkheden, toilet en horeca in de buurt zijn. We kiezen daarom voor locaties waar deze voorzieningen aanwezig zijn. Een TOP is een startpunt vanwaar toeristen de mooiste gebieden kunnen verkennen.

De kosten van één TOP bedragen € 6.000.

Wat stellen we voor?

Tytsjerksteradiel heeft naast Earnewâld nog meer mooie gebieden. We willen daarom in ieder geval graag nog twee TOP's realiseren. De locaties bepalen we in overleg met de Marrekrite en de omgeving. Gelet op de spreiding gaan onze gedachten daarbij vooreerst uit naar omgeving Trynwâlden en omgeving Burgum. Dit sluit ook aan bij de clusters zoals genoemd in het nieuwe beleidsplan voor toerisme en recreatie. We zullen daarbij op zoek gaan naar locaties waar de benodigde voorzieningen (voldoende gratis parkeermogelijkheden, toiletvoorziening en horeca) al aanwezig zijn zodat het niet nodig is hiervoor nog middelen te reserveren.

Wat als we het niet doen?

Als we het niet doen staan we met slechts één TOP op de provinciale (digitale) kaart met de TOP's. Een gemiste kans want onze gemeente kent de mooiste wandel- en fietspaden terwijl dat op deze kaart dan niet zichtbaar is.

Wat mag het kosten?

De kosten voor twee TOP's bedragen € 12.000. Deze kosten betreffen het maken en plaatsen van de zuil. Uitvoering en onderhoud van de TOP's liggen bij de Marrekrite.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

STRUCTUREEL**03.02 Extra inzet recreatie en toerisme****Wat willen we?**

Tytsjerksteradiel heeft ambitie en potentie als het om recreatie en toerisme gaat. Ondernemers zien dit en komen met plannen, de regiodeal biedt kansen, de Alde Feanen heeft ambitie om een nationaal park nieuwe stijl te worden, initiatieven en projecten dienen zich aan: de toeristische sector wordt steeds belangrijker en het wordt drukker.

Als gemeente zetten we met het in september 2021 door de raad vastgestelde nieuwe beleidsplan, in op ongeveer 35% groei van het aantal overnachtingen. Op dit moment levert de toeristenbelasting al zo'n half miljoen op. Groei betekent dat deze inkomsten nog zullen stijgen. De raad heeft ook besloten niet te kiezen voor groeien om het groeien. We gaan voor slimme groei van deze sector, groei die ook een maatschappelijk en economisch belang dient en meerwaarde biedt in de vorm van voorzieningen, leefbaarheid en (duurzame) banen.

Wij willen de ontwikkeling in toerisme en recreatie en de sector goed faciliteren en daarvoor is meer inzet nodig dan er op dit moment mogelijk is. Ook voor de in 2021 door de raad beschikbaar gestelde middelen om de sector aan te jagen geldt dat er inzet nodig is om deze middelen daadwerkelijk als aanjaagmiddel te laten fungeren.

Wat stellen we voor?

Naast de bestaande formatie van 0,61 fte stellen wij voor om extra middelen beschikbaar te stellen zodat we aan de slag kunnen met onze ambitie en de steeds drukker wordende sector kunnen faciliteren om de gewenste slimme groei te realiseren. Wij gaan daarbij uit van middelen voor 0,67 fte.

Ook in vergelijking met de andere gemeenten in de regio Noordoost-Fryslân is onze inzet gering. Achtkarspelen heeft hiervoor 0,67 fte beschikbaar, Dantumadiel/Noardeast ruim 2,76 fte. In de regio werken we veel samen, bijvoorbeeld als het gaat om de regiodeal en RMT. Een vergelijkbare inzet komt ook deze samenwerking ten goede.

Wat als we het niet doen?

In de afgelopen jaren is het aantal uren voor toerisme en recreatie in het kader van de bezuinigingen teruggebracht naar een halve fte. In de beleidsluwe periode die achter ons ligt was dit toereikend. De laatste jaren wordt recreatie en toerisme als sector steeds belangrijker en daarmee drukker. Als we het niet doen dan kunnen we onvoldoende aan de slag met de gemeentelijke ambitie.

Wat mag het kosten?

De kosten van een beleidsmedewerker recreatie en toerisme voor 24 uren per week bedragen structureel € 73.000.

Eventueel kan gedurende de eerste drie jaren gekozen worden voor meer inzet, ook in relatie tot de middelen die de raad beschikbaar heeft gesteld voor incidentele inzet gedurende vooreerst drie jaren. De raad heeft bij de vaststelling van het nieuwe beleid in de begroting in 2021 voor een periode van drie jaar middelen beschikbaar gesteld om de toeristische sector aan te jagen en te verbinden.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 73	- 73	- 73	- 73

03.03 Lidmaatschap Kennislab Noordoost Friesland

[Programma-overstijgend]

Wat willen we?

Kennislab NOF helpt invulling geven aan de ambities van het vastgestelde beleidsplan Economische Zaken, waarbij jongeren via techniek en technische opleidingen in de toekomst worden verbonden aan de bedrijven in onze gemeente en regio.

Door jongeren interesseren voor techniek ontstaat een goede basis voor vervolgstudies in de techniek. Hierdoor zijn er volop kansen voor jongeren voor kansrijke en toekomstgerichte banen. En daarmee een belangrijke potentials voor de bedrijven in onze regio.

De verschillende programma's van de Technetkring Tytsjerksteradiel (Techniek Tastbaar, Technics4U en de Techniekdagen) worden gefaciliteerd met behulp van het Kennislab NOF. De Technetkring Tytsjerksteradiel is een samenwerking van het basisonderwijs, het voortgezet onderwijs, de Industriële Club Tytsjerksteradiel en de gemeente.

Daarnaast kunnen de scholen en bedrijven gebruik maken van het diverse aanbod van Kennislab NOF. Meer informatie over de diverse projecten en initiatieven: <https://kennislabnof.frl/>.

Wat stellen we voor?

Lid worden van en daarmee aan te sluiten bij de Stichting Kennislab NOF.

Wat als we het niet doen?

We missen mogelijkheden en kansen om scholen en jongeren actief aan te sluiten op een gevarieerd aanbod op programma's gericht op techniekonderwijs.

Wat mag het kosten?

Voor gemeenten met meer dan 30.000 inwoners geldt een jaarlijks lidmaatschap van € 6.000.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 6	- 6	- 6	- 6

Onderwijs

Geen onderwerpen.

Sport, cultuur en recreatie

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	nog onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

05.08 Subsidie Het Achterland

Wat willen we?

Het Achterland in Burgum is een cultuurlab voor jong talent uit de regio Noordoost-Fryslân. Sinds 2019 geven professionele docenten cultuur- en theaterles in de Molkfabryk in Burgum, in Hurdegaryp en op basisscholen in Tytsjerksteradiel. De activiteiten van Het Achterland zijn een waardevolle aanvulling op het bestaande cultuuraanbod en Het Achterland ontwikkelt zich als een volwaardige culturele partner in de regio. Het Achterland willen we behouden voor de toekomst.

Wat stellen we voor?

Op dit moment is Het Achterland afhankelijk van provinciale subsidie en andere projectsubsidies. Dat is een wankel basis voor het voortbestaan van Het Achterland. Bovendien zijn de huidige subsidies onvoldoende om de vaste lasten te financieren. Het Achterland vraagt ons daarom om structurele subsidie. We stellen voor om vooralsnog Het Achterland voor drie jaar een subsidie te verstrekken.

Wat als we het niet doen?

Zonder subsidie is het voor Het Achterland niet mogelijk om theaterles en cultuuronderwijs in Tytsjerksteradiel voor de toekomst te garanderen. Dit betekent dat het cultuuraanbod schraler wordt, terwijl cultuureducatie van belang is voor de persoonlijke ontwikkeling, participatie en sociale cohesie van inwoners. Deze effecten zullen verdwijnen en de leefbaarheid van de gemeente zal worden aangetast.

Wat mag het kosten?

De kosten voor deze subsidie bedragen € 30.000 per jaar voor de periode 2023 t/m 2025.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren wij de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

05.10 Garyp yn it Grien**Wat willen we?**

Garyp was het eerste dorp waar het project Kansen in Kernem (KIK) in uitvoering is gekomen. Het maakte deel uit van de eerste fase van het KIK-programma (2015). In tegenstelling tot de later in uitvoering genomen dorpen Burgum en Hurdegaryp zijn er minder 'kansen' in het plan van aanpak opgenomen. Het dorp ervaart dat nu als een gemiste kans. Vanuit Garyp is nadien het initiatief genomen voor het project 'Garyp yn it Grien', waarbij diverse initiatieven worden genomen om langs de door het KIK-project heringerichte rondweg de biodiversiteit te bevorderen, inclusief een beleeftuin.

Wat stellen we voor?

Het project 'Garyp yn it Grien' valt buiten de uitvoeringstermijn van KIK. De raad heeft deze en een aantal andere KIK-gerelateerde projecten besproken in de vergadering van 2 juni 2022. Voorgesteld is om dit project als onderwerp mee te nemen in de Kadernota 2023-2026.

Wat als we het niet doen?

Indien het project niet kan worden uitgevoerd, dan blijft de huidige situatie ongewijzigd. Een gemiste kans voor de biodiversiteit en de aankleding van het dorp.

Wat mag het kosten?

De totale kosten voor 2023 worden geschat op € 32.000.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

Sociaal domein

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	noq onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

06.03 Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan)

Wat willen we?

De inkoopstrategie Wmo en Participatie heeft tot doel om effectieve en kwalitatief hoogwaardige dienstverlening te kunnen blijven bieden bij een groeiend aantal zorgbehoeftige inwoners (door vergrijzing). In deze inkoopstrategie wordt gekozen voor twee verschillende manieren van inkoop en bekostiging (wijze waarop we gaan betalen voor de ondersteuningsdiensten). We maken hierbij onderscheid in de inkoop van de ondersteuning aan ouderen en de inkoop van de ondersteuning aan (jong-) volwassenen. Daarnaast onderzoeken we of vervoer van en naar de dagbesteding op een andere wijze kan worden georganiseerd.

Wat stellen we voor?

Het vertalen van en het tot uitvoering brengen van de inkoopstrategie vraagt om een zorgvuldig proces naar inwoners, zorgaanbieders en naar de ambtelijke organisatie. Met het implementatieplan is in kaart gebracht welke activiteiten en inzet nodig is om het inkoopproces te doorlopen en de inkoopstrategie te implementeren. Hiermee is een incidentele investering gemoeid.

Wat als we het niet doen?

De inkoopstrategie is vastgesteld en hiermee is er draagvlak voor de gekozen wijzigingen om de ondersteuning voor inwoners in het kader van de Wmo en de Participatiewet op een toekomstbestendige wijze te organiseren. Het alternatief is om de huidige wijze van inkoop niet te wijzigen en door te gaan op dezelfde weg. Echter, hiermee heeft de gemeente dan geen instrumenten in handen om met de inkoop strakker te sturen op zowel inhoud als op de uitgaven. De sturing blijft dan volledig liggen bij de gebiedsteammedewerkers op casusniveau. Gezien er structureel minder fte's beschikbaar zijn en de ondersteuningsvragen groeien, is dit voor de toekomst niet houdbaar.

Wat mag het kosten?

De kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 122.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 122.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 244.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Deze incidentele investering is nodig om de extra werkzaamheden die gepaard gaan met het doorlopen van het inkoopproces en met de implementatie van de inkoopstrategie voor de ambtelijke organisatie te kunnen bekostigen.

Een deel van deze kosten (€ 49.000) zullen al in 2022 worden gemaakt. Indien de raad bij de behandeling van de Kadernota instemt met de totale plan en kosten voor de inkoopstrategie, zullen de kosten voor 2022 worden opgenomen in de begrotingswijziging van oktober 2022. De kosten voor 2023 bedragen € 73.000 (€ 122.000 – € 49.000).

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●	▬	●	▬
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

STRUCTUREEL**06.04 Hoofdlijnenakkoord GGZ****Wat willen we?**

In het Hoofdlijnenakkoord GGZ zijn structurele middelen ter beschikking gesteld aan de gemeenten om vorm te geven aan de ambulantisering van mensen met GGZ-problematiek. De herallocatie van middelen moet ertoe bijdragen dat de achterstand in kwaliteit van leven van mensen met een ernstige psychiatrische aandoening (EPA) wordt ingehaald en dat betrokkenen beter in staat worden gesteld een gezond, veilig, sociaal en maatschappelijk leven te leiden.

Deze middelen worden aan de centrumgemeenten (Leeuwarden) ter beschikking gesteld. In Sociaal Domein Fryslân verband is afgesproken dat deze middelen aan de lokale gemeenten ter beschikking worden gesteld. Hiermee kan iedere gemeente zelf invulling geven aan ambulante zorg/ondersteuning voor mensen met een (ernstige) psychiatrische aandoening.

Wat stellen we voor?

Deze middelen gebruiken voor de doelgroep waarvoor deze ter beschikking zijn gesteld. Voorgesteld wordt om een plan te maken waarmee de zorg en ondersteuning beter op elkaar worden afgestemd en gepast wordt ingezet. Gelet op de kwetsbaarheid van de doelgroep is het van belang om tijdig zorg en ondersteuning op- of af te schalen. We denken aan het aansluiten bij de EPA pilot of een andere vorm. Doel is om er voor te zorgen dat burgers met ernstige psychiatrische aandoeningen passende zorg en ondersteuning ontvangen waardoor ze zelfstandig kunnen blijven wonen. Samenwerking met de GGZ-zorgaanbieders (Zvw/Wlz) is hierbij van belang.

Wat als we het niet doen?

De middelen zijn van Rijkswegje beschikbaar gesteld voor de ambulantisering GGZ. Dit op aandringen van de gezamenlijke gemeenten (VNG). Als we het niet doen wordt in de gemeente niet gestimuleerd dat mensen met ernstige psychiatrische problemen meedoen aan de samenleving. Door passende ambulante zorg worden hogere kosten voorkomen.

Wat mag het kosten?

De middelen die de gemeente Tytsjerksteradiel via de centrumgemeente ontvangt bedragen € 123.000. Deze middelen willen we volledig inzetten voor de lokale inzet en lokaal beleid van de ambulantisering. Op deze manier heeft de inzet van deze middelen voor de gemeente een budgettair neutraal effect op het begrotingsaldo.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

06.06 Participatiebeleid (uitvoeringsplan)**Wat willen we?**

Wij willen dat iedereen meedoet en participeert naar vermogen. Deze ambitie hebben we vastgelegd in het nieuwe beleidsplan Participatie dat de raad in december 2021 heeft vastgesteld.

Wat stellen we voor?

1. Naar aanleiding van het nieuwe participatiebeleid maken we een uitvoeringsplan. Dit om te beoordelen of we onze ambities voor de komende jaren kunnen waarmaken met de inzet van de bestaande formatie en budgetten voor re-integratie dienstverlening. Het opstellen van het uitvoeringsplan vraagt tijd en moet zorgvuldig gebeuren. Wij streven ernaar dat dit plan in september van dit jaar klaar is. Bij het opstellen van het uitvoeringsplan betrekken wij de ontwikkeling in het aantal bijstandsgerechtigden. Op dit moment daalt het aantal personen met een bijstandsuitkering nog steeds. Dat is positief. Ook de resultaten van de lopende pilot 'Omtinken foar Elkenien (motie vreemd) stemmen hoopvol. Met deze pilot intensiveren wij onze dienstverlening aan personen die (nog) niet aan het werk kunnen. De raad heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld. Wij evalueren deze pilot na 1 juli. De uitkomst van de evaluatie betrekken wij bij het opstellen van het uitvoeringsplan.
2. Daarnaast nemen we een bedrag op in de begroting 2023 ev. voor het Coördinatiepunt Social Return On Investement (CP SROI). Het CP SROI adviseert en ondersteunt opdrachtgevers en opdrachtnemers bij de uitvoering en monitoring van de Social Return afspraken in Fryslân. Tot en met 2020 werden de kosten van het CP SROI betaald door Werkgeversservicepunt Fryslân Werkt. Vanaf 2021 betalen de Friese gemeenten deze kosten zelf op basis van een verdeelsleutel. Dit was nog niet verwerkt in de begroting 2021 ev.

Wat als we het niet doen?

Dan hebben we mogelijk te weinig budget voor de uitvoering van het nieuwe participatiebeleid.

Wat mag het kosten?

- Uitvoeringsplan

De WM8KTD voert het participatiebeleid uit voor zowel Tytsjerksteradiel als Achtkarspelen. De kosten voor het uitvoeringsplan zijn voor beide gemeenten nog niet bekend.

CP SROI

We schatten de kosten van het CP SROI voor Tytsjerksteradiel op € 8.000.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 8	- 8	- 8	- 8

Volksgezondheid en milieu

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	noq onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

STRUCTUREEL

07.04 Structurele inbedding energiecoaching

Wat willen we?

Op dit moment rollen we energiecoaching uit in beide gemeenten, met incidentele middelen (subsidie provincie). Deze subsidie is eenmalig en loopt einde van dit jaar af. We willen energiecoaching structureel inzetten, omdat het

- de doelgroepen helpt die te maken hebben met energiearmoede – zij worden gecoacht om met kleine stappen energie te besparen.
- het de energietransitie dicht bij de mensen brengt, waarmee de bewustwording wat we doen en waarom we dat doen toeneemt.
- we in gesprek komen met onze inwoners en zo ook horen welke hulp en ondersteuning deze mensen mogelijk verder ook nodig hebben, denk aan vroegsignalering.
- de sociale cohesie toeneemt als we met de inwoners energiecoaching voor de inwoners kunnen bieden.

Om de energiecoaching structureel in te kunnen zetten, zijn middelen nodig; in de huidige budgetten is hier geen rekening mee gehouden, zoals in de Duurzaamheidsagenda is aangegeven.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om tenminste € 55.000 structureel beschikbaar te maken. Dit is het bedrag dat nu vanuit provinciale middelen beschikbaar is. We kunnen energiecoaching hiermee continueren op het huidige niveau (één betaalde energiecoach die wij inlenen via de MOA).

Wat als we het niet doen?

Dan moeten we energiecoaching aan het einde van het jaar 2022 stopzetten.

Wat mag het kosten?

De totale kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 55.000

Deze kosten bestaan uit:

- 0,5 fte energiecoach/beleidsmedwerker € 48.500
- kleine energiebesparende maatregelen € 6.500

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 48.500 waardoor binnen de WM8KTD voor 1,0 fte energiecoach/beleidsmedwerker een budget van € 97.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 55	- 55	- 55	- 55

Volkshuisvesting, RO en stedelijke vernieuwing

Geen onderwerpen.

Overhead

effect		status	
	vragend (nadelig)		A - realisatiefase
	neutraal		B - planfase
	biedend (voordelig)		C - verkenfase
	noq onbekend		onbekend
	variabel		

aard		raakvlak	
	1. onontkoombaar		alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering)
	2. noodzakelijk		de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
	3. wenselijk		beide DO's (via afstemming beleid)
			beide DO's én de WM (via de uitvoering)

NIEUW OF GEWIJZIGD BELEID

EENMALIG

00.04.01 Formatie medewerker recordbeheer

Wat willen we?

Eén van de functies is binnen team DIV is medewerker recordbeheer. Deze functie richt zich op het beheer van de digitale archieven, bijvoorbeeld in het (nieuwe) Document Management Systeem, en ondersteunt en adviseert gebruikers daarnaast bij de archiveringsprocessen in alle vakapplicaties. Daarbij richt zich deze functie op de verdere afbouw van het analoge archief, waar we ook al grote stappen in hebben gemaakt.

Per 2023 loopt de beschikbare formatie op deze functie terug van 3,00 fte naar 2,30 fte. Vier jaar geleden is namelijk tijdelijke formatie toegekend, die nu zijn einddatum nadert. De beschikbare formatie is te krap.

Verzocht wordt om een tijdelijke extra investering van 1,5 fte, voor de duur van twee jaar. Deze volgt vrij kort op de afgeronde reorganisatie. Inhoudelijk is dat te verklaren door de grote hoeveelheid werkzaamheden die voortkomt uit de uitfasering van het zaakstelsel COSA en de te verwachten taken die horen bij de implementatie van het nieuwe zaakstelsel en DMS. Nieuwe processen moeten worden ingericht in het nieuwe DMS en zaakstelsel en gebruikers hebben daarbij de komende tijd instructies nodig. Dit vraagt meer tijd, dan anderhalf jaar geleden is ingeschat. Daarbij komt het (onverwachte) vertrek van collega's vanuit het team, waardoor achterstanden ontstaan en een te grote druk ligt op medewerkers die nog relatief onervaren zijn in hun nieuwe functie.

Wat stellen we voor?

Een tijdelijke extra investering in de formatie van medewerker recordbeheer, door deze formatie voor een periode van twee jaar tijdelijk uit te breiden met 1,5 fte.

De formatie en huidige bezetting is op dit moment zowel kwantitatief als kwaliteit ontoereikend om de vele werkzaamheden uit te kunnen voeren. De rol van de medewerker recordbeheer verandert ook naar meer adviserend en controlerend richting gebruikers van vakapplicaties. Dat betekent dat de medewerkers ook tijd nodig hebben om zich een nieuwe rol en nieuwe vaardigheden eigen te maken. Bovendien hebben we te maken met diverse nieuwe wet- en regelgeving, zoals een Wet Open Overheid of Wet elektronische Publicatie met impact op de werkprocessen op het gebied van de informatiehuishouding.

Zowel de periode van twee jaar als de gevraagde tijdelijke extra formatie is minimaal kijkende naar de kwalitatieve en kwantitatieve bezetting.

De tijdelijke formatie is nodig voor alle werkzaamheden die voortkomen uit de implementatie van het zaakgericht werken, de werkzaamheden voor een digitale/transparante informatiehuishouding (WeP en WOO) en om medewerkers ruimte te bieden om hun vakinhoudelijke en persoonlijke ontwikkeling vorm te geven.

De komende twee jaar is het nodig om te beoordelen wat een reële benodigde formatie is op de functie van medewerker recordbeheer.

Wat als we het niet doen?

Er bestaan dan te grote risico's op onvoldoende kwaliteit in de digitale archivering, worden achterstanden niet weggewerkt worden en deze lopen naar verwachting verder op.

De implementatie van het nieuwe zaakstelsel Corsa/Liber en de gebruikers daarin actief begeleiden qua inrichting van archiveringsprocessen lopen vertraging op en er ontstaan mogelijk risico's in het juist archiveren binnen vakapplicaties.

De werkdruk is dusdanig hoog, dat ook risico bestaat op uitval.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 67.000 per jaar.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 67.000 per jaar, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 134.000 per jaar beschikbaar komt voor de uitvoering.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

00.04.11 Capaciteitsuitbreiding contractmanagement en contractbeheer**Wat willen we?**

We willen de kwaliteit van het contractmanagement (en daarmee inkoopacties) verbeteren door in de eerste plaats de visie en kaders waarbinnen het contractmanagement plaatsvindt vast te stellen en in de tweede plaats een stap te zetten om de daarin omschreven doelstellingen van contractmanagement te behalen.

Dit betekent concreet dat rollen en verantwoordelijkheden in het kader van contractmanagement duidelijk zijn belegd, contractbeheer georganiseerd is en het contractbeheerproces geborgd en bekend is bij de medewerkers.

Wat stellen we voor?

Inhuur van een projectleider voor één jaar voor 24 uur per week om de visie en werkwijze goed te implementeren

Wat als we het niet doen?

Het ontbreken van een contractmanagementbeleid brengt o.a. de volgende risico's met zich mee:

financiële risico's

- afspraken over prijsindexaties, boete- en kortingsclausules worden niet of nauwelijks gehandhaafd
- dubbellingen in leveringen en diensten worden in de hand gewerkt en schaalvoordelen worden moeilijker behaald

juridische risico's

- rechtmatigheidsrisico's omdat er niet tijdig verlengd wordt, tijdig nieuwe inkoopacties worden uitgevoerd, buiten raamovereenkomsten wordt ingekocht
- het aangaan van nadelige, onwenselijke en/of onrechtmatige afspraken

risico's op het gebied van kwaliteit, omdat er niet wordt geleverd wat is afgesproken

Wat mag het kosten?

De kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 60.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 60.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 120.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	■
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

00.04.12 Kwantitatieve en kwalitatieve impuls stafdiensten (HR en communicatie)

Wat willen we?

HRM

Bij het team HRM is sprake van een aanzienlijk ziekteverzuim/uitval en verloop. Er is daardoor sprake van grote uitdagingen die tot een aanzienlijk afbreukrisico leiden in de dienstverlening. Ook is de werkdruk daardoor onacceptabel toegenomen. Het eerdere plan van aanpak heeft nog onvoldoende beslag kunnen krijgen. Zowel de reguliere dienstverlening als de vraagstukken waar de organisatie mee kampt in het huidige ontwikkelstadium, kunnen onvoldoende worden bediend.

Communicatie

In 2021 is een plan voor de richting en inrichting van Communicatie opgeleverd. Door gebrek aan continuïteit en stabiliteit en door extra werkdruk in verband met o.a. de coronacrisis, Oekraïense vluchtelingen en de verkiezingen, is de verdere uitwerking van het plan blijven liggen. De uitwerking ervan is in 2022 verder opgepakt. Wat nu duidelijk wordt, is dat het plan dat er ligt met de huidige bezetting niet uitgevoerd kan worden. Met het plan dat nu voorligt kan het team afstand nemen van de huidige ad-hoc-werkwijze. In het najaar wordt voor de ondersteuning van de drie clusters en het bestuur een strategisch plan ontwikkeld.

Wat stellen we voor?

Het is nodig om met een kwantitatieve en kwalitatieve impuls bij Team Advies te voorzien in continuering van de (tijdelijk) beschikbare extra capaciteit om tot een toekomstbestendige bestendige inrichting te komen en om de voortgang in de werkzaamheden te borgen. Om hierin te voorzien wordt voorgesteld om de nu beschikbare tijdelijk flexibele schil bij zowel Hrm (3,5 fte) als bij Communicatie (2,0 fte) in 2023 nog met één jaar te continueren.

In het vierde kwartaal van 2022 wordt een plan voor de herinrichting en –positionering van Team Advies opgeleverd, op basis waarvan structurele keuzes kunnen worden gemaakt.

Wat als we het niet doen?

Indien negatief wordt besloten, komt de continuïteit van de dienstverlening van de ondersteunende stafdiensten in het gedrang. In het ergste geval kunnen essentiële taken niet langer worden gegarandeerd. Ook is er aanzienlijk risico op verdere uitval of vertrekkende medewerkers.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 297.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 297.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 593.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
–	–	–	–

00.04.17 HR: Vlootshouw in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)

Wat willen we?

De drie organisaties zitten in een ontwikkeltraject. In het onderzoek van Berenschot in 2021 werd een aantal zaken geconstateerd in relatie tot de ontwikkeling van onze medewerkers. Inzicht in de kwaliteiten, mogelijkheden en groeipotentieel van ons huidige medewerkersbestand, afgezet tegen onze opgaven, is voor de ontwikkeling van onze organisaties essentieel. Daarmee kunnen HR-instrumenten als werving & selectie, mobiliteit en leren & ontwikkelen heel gericht en effectief ingezet worden.

Wat stellen we voor?

Om dit gestalte te geven stellen we het volgende voor:

- Het inhuren van expertise
- Aankoop tool incl. implementatie en licentie
- Opleiding medewerkers HR

Betreffen eenmalige uitgaven.

Wat als we het niet doen?

Dan krijgen we geen inzage in het potentieel van onze medewerkers en stagneert de organisatieontwikkeling op dat punt. HR-instrumentarium voor ontwikkeling en doorstroom van medewerkers wordt dan gefragmenteerd en minder effectief ingezet.

Wat mag het kosten?

De kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 37.000. De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 37.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 74.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

00.04.18 Omzetting van het dashboard (digitalisering) voor Liberaux

Wat willen we?

Wij willen digitale uitwisseling van kennis met andere gemeenten. Dit willen wij in het kader van het uitvoering geven aan de Kwaliteitscriteria. De kwaliteitscriteria betreft een wettelijke plicht waaraan vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in het kader van de uitvoering van de regelgeving in het Wabo-domein aan moet voldoen. Provincie breed is afgesproken dat de samenwerkende Fryske gemeenten deze stap zetten.

Wat stellen we voor?

Wij stellen voor om het VTH-dashboard te digitaliseren. Het dashboard kan online effectief en snel actueel gehouden worden. Wij stellen voor om, via deze weg, maximaal gebruik te maken van de provinciale samenwerking op gebied VTH.

Wat als we het niet doen?

Als wij dit niet doen dan moeten wij blijven werken via Excel lijsten. Deze dienen handmatig geactualiseerd te worden. Er is dan geen sprake van overzicht. Ook is er geen sprake van inzicht in/kennis van de expertise binnen de samenwerkende gemeenten. Tenslotte zouden wij dan ook niet voldoen aan de gemaakte afspraken.

Wat mag het kosten?

De kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 4.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 4.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 8.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Dit onderwerp classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht. In de Algemene Reserve is rekening gehouden met deze uitname.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

00.04.20 I&A: doorontwikkelingen team en organisatie

Wat willen we?

Het is van groot belang dat we de continuïteit van onze ICT-omgeving kunnen waarborgen en andere manieren van (digitaal) werken kunnen faciliteren. De praktijkervaring van team I&A leert dat het onmogelijk is om dit met de huidige bezetting te doen. Dit wordt ondersteund door het vorig jaar uitgevoerde benchmarkonderzoek door een extern adviesbureau.

Rode draad is dat we een ernstig continuïteitsrisico lopen door een combinatie van veelheid aan verplichtingen en uitdagingen, te weinig mensen en het als gevolg daarvan moeten combineren van vele verschillende rollen. Een doorontwikkeling van het team I&A is daarvoor noodzakelijk.

Wat stellen we voor?

We stellen voor om een tweetal functies concreet in te vullen en daarnaast een tijdelijk programmabudget beschikbaar te stellen om de doorontwikkeling mogelijk te maken.

Dit kan worden gezien als een eerste deel van deze maatregelen, eerst op incidentele basis, om te kunnen beschikken over specialistische functies die deze doorontwikkeling faciliteren. Het gaat dan om een architectuurspecialist en een coördinator functioneel beheer & datagedreven werken plus een programmabudget 'Ontwikkelopgave I&A'.

Verwacht wordt dat de doorontwikkeling in toekomstige kadernota's nog verdere investeringen vraagt, die nu nog niet goed te overzien zijn of waarvan de volgorde en haalbaarheid nu voor de organisatie belemmeringen geven. Een verzoek voor structurele invulling van functies volgt, als we het totaal van de ontwikkeling en behoeften goed kunnen overzien.

Wat als we het niet doen?

Dan komt de realisatie van projecten (en daarmee de continuïteit van de ICT-omgeving, wettelijke verplichtingen en interne en externe dienstverlening) in gevaar, ontstaat er verloop of verzuim als gevolg van een te hoge werkdruk.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 192.000 per jaar voor 2023 en 2024.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 192.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 384.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

De totale kosten van € 384.000 zijn bestemd voor:

- 1,00 fte Architectuurspecialist
De totale kosten bedragen € 112.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.
- 1,00 fte Coördinatie-/ontwikkelopdracht functioneel beheer & datagedreven werken
De totale kosten bedragen € 112.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.
- Programmabudget ontwikkelopgave I&A
De totale kosten bedragen € 160.000, waarvan beide gemeenten de helft dragen.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
-	-	-	-

STRUCTUREEL

00.04.02 IBP / Informatieveiligheid

Wat willen we?

De Wet politiegegevens (Wpg) stelt het verplicht om periodiek audits te laten uitvoeren. Dit is één keer per vier jaar extern en in de overige jaren vinden interne audits plaats. Hierop volgen verbeterplannen, die in verhouding staan tot de mate van politiegegevens binnen onze werkprocessen (bij VTH-V voornamelijk).

Wat stellen we voor?

Om te kunnen voldoen aan de verplichte audit, is een budget van in totaal € 5.000 (€ 2.500 per gemeente) noodzakelijk om deze Wpg-audit uit te kunnen voeren.

Het gevraagde bedrag wordt toegevoegd aan het budget Informatieveiligheid, waaruit ook de Ensia-audits betaald worden.

Wat als we het niet doen?

Dan overschrijden we structureel op het budget Informatieveiligheid en in het ergste geval kunnen we niet voldoen aan de verplichting om een Wpg-audit uit te voeren.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 2.500.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 2.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 5.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
●		●	
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 3	- 3	- 3	- 3

00.04.03 ICT Diverse noodzakelijke upgrades**Wat willen we?**

Elke vijf tot zeven jaar moeten onze servers vervangen worden omdat ze technisch zijn afgeschreven, enerzijds omdat de kans op uitval hoog wordt en anderzijds omdat er geen onderhoud meer mogelijk is. Om deze servers in stand te houden schaffen we aan servers verbonden onderhoudslicenties aan. Om bij te blijven en de continuïteit te bieden in gebruik en veiligheid van onze servers is het periodiek updaten van die licenties noodzakelijk.

Wat stellen we voor?

Bij de aanschaf van de servers worden ook Microsoft datacenter licenties aangeschaft, hiervoor zijn middelen beschikbaar.

Naast de licenties is het mogelijk om onderhoud en upgrade support bij deze licenties af te nemen, waarmee je periodiek kunt upgraden. Deze upgrade licenties hebben wij in het verleden niet aangeschaft, maar zijn wel noodzakelijk om continuïteit te bieden in gebruik en veiligheid van deze servers. Wij stellen voor deze upgrade licenties aan te schaffen.

Wat als we het niet doen?

Het is de afgelopen jaren gebleken dat updates gedurende het gebruik noodzakelijk zijn om continuïteit te bieden in gebruik en veiligheid van onze servers. Als we deze update-licenties niet afnemen, lopen we onnodige risico's op dat gebied.

Wat mag het kosten?**Structureel**

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 13.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 13.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 26.000 beschikbaar komt voor de uitvoering

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 13	- 13	- 13	- 13

00.04.04 ICT Datagedreven werken

Wat willen we?

Vrijwel alle gemeenten zijn begonnen met het zgn. datagedreven werken. Hierdoor kan de dienstverlening aan burgers en bedrijven worden verbeterd en gepersonaliseerd, en de kwaliteit en efficiency van de bedrijfsvoering kan naar een hoger niveau worden getild. Naarmate het datavolume, de variëteit en de snelheid toenemen, neemt ook het vermogen toe van de organisatie om er gebruik van te maken. Om zo toekomstige ontwikkelingen te voorspellen, in te spelen op ontwikkelingen en de processen zo efficiënt mogelijk in te richten. Beslissingen kunnen zo sneller, beter en accurater genomen worden.

We hebben op dit moment géén/onvoldoende rapportagemogelijkheden voor een groot aantal applicaties (zoals Belastingen, Financiën, Zaaksysteem, Vth, KCC). Dit is nog een gevolg van de overgang van Centric naar Pink-applicaties. Rapportagemogelijkheden zijn noodzakelijk voor de bedrijfsvoering. Weliswaar biedt Pink oplossingen binnen de verschillende applicaties, maar deze zijn erg duur en maken ons bovendien afhankelijk van één leverancier.

Door dit te combineren in één oplossing kunnen wij data beter ontsluiten, beschikken we zelf over de data (baas over eigen data) en kunnen het uitvoeren tegen lagere kosten. Hiermee worden de eerste stappen gezet om datagedreven werken organisatie breed in te gaan zetten. Onze ambities reiken (veel) verder, door bijvoorbeeld dit organisatorisch in te bedden in de organisatie en ook verbinding te zoeken met externe organisaties en externe data(bronnen).

Ons beleid is om data niet meer met verschillende tools uit de verschillende applicaties te halen, maar dit centraal te organiseren. Deze centrale oplossing is ook nodig voor de doorontwikkeling naar datagedreven sturing. Deze doorontwikkeling vindt plaats in een separaat project.

Wat stellen we voor?

We stellen nu voor om een door een ieder te gebruiken centrale oplossing aan te schaffen, passend binnen ons Microsoft-platform, waarbij de rapportages vanuit één centraal dashboard ter beschikking worden gesteld.

Wat als we het niet doen?

Dan zijn we niet in staat om de ambities m.b.t. datagedreven werken in te vullen, en niet in staat om verschillende databronnen met elkaar te combineren.

Als alternatief kunnen we kiezen voor aanvullende modules per applicatie, maar dat heeft als nadeel dat data niet kan worden gecombineerd. Ook leidt dit tot een hogere geldvraag, omdat de som van de kosten van de losse oplossingen hoger uit zal vallen.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 25.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 25.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 50.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 25	- 25	- 25	- 25

00.04.05 ICT Informatieveiligheid

[Programma-overstijgend]

Wat willen we?

Met de toenemende digitalisering neemt het belang van informatieveiligheid ook toe. We merken dat de digitale kwetsbaarheden en dreigingen fors toenemen. Ook de complexiteit en de impact van security-incidenten nemen toe op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Betrouwbare (en veilige) informatievoorziening is een absolute randvoorwaarde voor een gemeente. Informatiebeveiliging is niet alleen de verantwoordelijkheid van ICT, maar ook van proceseigenaren en lijnmanagers, waarbij de eindverantwoordelijkheid ligt bij de bestuurders. Gezien de toenemende complexiteit van dreigingen en aanvallen zijn conventionele beveiligingsmaatregelen steeds vaker niet meer toereikend.

Er worden daartoe diverse maatregelen ondernomen, zoals het implementeren van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO), die geldt als basisnormenkader binnen alle overheidslagen (Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen) voor informatiebeveiliging.

Als 8KTD willen we een veilige informatievoorziening leveren, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) is daarbij leidend voor onze organisatie. De implementatie van de BIO vergt een aantal jaren.

Wat stellen we voor?

Als gemeente nemen wij deel aan GGI-Veilig (GGI staat voor Gemeentelijke Gemeenschappelijke Infrastructuur) en kunnen daarmee onze digitale weerbaarheid verhogen en onze ICT-infrastructuur nog veiliger maken. Bovendien kunnen wij een volgende belangrijke stap zetten in het pakken van regie op onze ICT-infrastructuur.

GGI-Veilig bestaat uit een portfolio van producten en diensten voor operationele informatiebeveiliging. Via GGI-Veilig nemen gemeenten onder meer een actieve monitoring- en responsdienst af voor het bewaken van gedrag en acties op het eigen bedrijfsnetwerk. Ook worden beveiligingsproducten voor de gemeentelijke ICT-infrastructuur afgenomen (zoals firewalls, anti-DDoS, end-point protection). De komende jaren zullen we de BIO verder implementeren. We stellen voor de middelen ter beschikking te stellen om aan de gestelde eisen te kunnen voldoen.

Wat als we het niet doen?

Dan kunnen we niet voldoen aan de gestelde eisen in de BIO, maar belangrijker nog dat we dan de betrouwbaarheid van onze informatievoorziening onvoldoende kunnen waarborgen.

Wat mag het kosten?

Binnen de huidige ICT-begroting zijn onvoldoende middelen beschikbaar om de noodzakelijke volgende stappen structureel op te vangen. We vragen daarom de volgende aanvullende middelen voor de gemeente Tytsjerksteradiel:

- voor 2023 € 13.000
- voor 2024 € 23.000
- vanaf 2025 jaarlijks € 43.000

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van respectievelijk € 13.000, € 23.000 en € 43.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 26.000 (2023), € 46.000 (2024) en € 86.000 (vanaf 2025) beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 13	- 23	- 43	- 43

00.04.07 Facilitair senior beleidsadviseur**Wat willen we?**

Zonder externe inhuur slagvaardig en efficiënt dienstverlenings- en huisvestingsuitdagingen beleidsmatig continu kunnen vormgeven en uitvoeren (bv. invoering hybride werken). Hiermee proactief conceptueel concurrerend worden ten opzichte van andere organisaties, het werkplezier bij medewerkers vergroten én een bijdrage te leveren aan een betere arbeidsmarktpositie. Door dit structureel vanuit de eigen organisatie te gaan oppakken in plaats van steeds ad hoc met inhuur, wordt de doorlooptijd van trajecten korter, de samenhang en integraliteit groter en kan met minder menskracht meer en sneller worden bereikt.

Wat stellen we voor?

Binnen de Werkmaatschappij aan team facilitair één brede functie (0.85 fte) toevoegen om daarmee alle drie organisaties duurzaam en slagvaardig te kunnen bedienen op strategisch en tactisch niveau incl. projectleiding. Om daarmee continu behoeftes en interne vraagstukken op het gebied van dienstverlening en huisvesting te kunnen peilen, te vergelijken middels marktverkenningen, integraal vorm te geven en als trekker uit te voeren.

Wat als we het niet doen?

Binnen het facilitaire taakveld is op dit moment geen enkele strategische capaciteit aanwezig, terwijl ook dit een taakveld is waar continu projecten spelen en ontwikkelingen gaande zijn. De doorontwikkeling in de dienstverlening stopt, we zijn qua inrichting en facilitering onvoldoende concurrerend en slagvaardig.

In de huidige situatie is voor iedere planvorming, beleid of projectleiding externe inhuur nodig. De praktijk leert dat inhuur voor een plan gemiddeld € 40.000 kost en de implementatie € 60.000. Omdat we reeds achter de feiten aanlopen én dit ook een taakveld is waar ontwikkelingen en projecten continu aan de orde zijn, zijn de jaarlijkse kosten voor externe inhuur aanzienlijk. Daarbij is de verwachting dat deze zullen gaan toenemen. Ten eerste om vooral de achterstanden in te lopen, maar ook om daarnaast de continue doorontwikkeling vorm te geven. Wij schatten in dat dit kan oplopen tot € 100.000 inhuurkosten op jaarbasis.

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 46.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd. Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 46.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 91.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 46	- 46	- 46	- 46

00.04.08 Noodzakelijke upgradering financieel informatiesysteem naar een nieuw platform in de cloud

Wat willen we?

De continuïteit inzake onze financiële administratie garanderen, door de gebruiksvriendelijkheid en performance te verhogen en de functionaliteit uit te breiden.

Wat stellen we voor?

Vervroegd upgraden van ons financiële informatiesysteem naar een nieuw platform in de cloud.

Doordat het een systeemupgrade betreft bij dezelfde leverancier, is de verwachting dat dit beperkte gevolgen en impact heeft voor de projectbegeleiding vanuit ICT, voor key-users, budgethouders e.a.

Wat als we het niet doen?

Deze upgrade is noodzakelijk aangezien het huidige platform aanzienlijke tekortkomingen en continuïteitsrisico's, op het gebied van gebruiksvriendelijkheid, performance en functionaliteit heeft. Productontwikkeling op het bestaande platform vindt niet meer plaats.

Wat mag het kosten?

Structureel:

De kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 10.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 10.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 20.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Incidenteel:

In 2023 een bedrag van in totaal € 60.000 (= een extra bijdrage van € 30.000 per gemeente eenmalig in 2023) voor de migratie naar de Cloudomgeving en de overstap naar het nieuwe toekomstbestendige financiële systeem van iFinanciën. In het eenmalige budget is rekening gehouden met opleidingen op basis van het principe train de trainer.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 10	- 10	- 10	- 10

00.04.09 Organiseren en faciliteren van het thuiswerken

Wat willen we?

Het thuiswerken voor onze medewerkers mogelijk maken waarbij wordt voorzien in de behoefte van medewerkers en waarbij rekening is gehouden met de voorschriften op grond van de Arbeidsomstandighedenwet en de daarbij te nemen verantwoordelijkheden van de werkgever.

Wat stellen we voor?

Vooruitlopend op de definitieve besluitvorming in beginsel incidenteel middelen beschikbaar te stellen voor het kunnen voorzien in thuiswerkplekvoorzieningen voor naar schatting 380 medewerkers in 2023, en in de daarop volgende jaren structureel jaarlijks voorzieningen voor personele wisselingen van naar schatting 75 medewerkers.

Voor deze bedragen wordt aan medewerkers (380 in 2023 en 75 per jaar in de jaren daarna) een voucher verstrekt voor de aanschaf van meubilair, waarbij de uitgifte wordt gefaciliteerd door een extern bedrijf.

Het nadeel van deze keuze is dat deze kosten niet geactiveerd mogen worden.

Voordeel is dat de interne organisatie volledig ontzorgd wordt bij zowel de eerste aanvragen van thuiswerkplekken als bij de mutaties van personeel.

N.B.

In de praktijk kan het aantal gebruik makende medewerkers afwijken van het aantal dat uit de inventarisatie naar voren kwam. Gevolg is dat ook de daadwerkelijke kosten anders kunnen uitvallen.

Wat als we het niet doen?

- Het niet voldoen aan de Arbeidsomstandighedenwet op het gebied van werkplekvoorzieningen.
- Het geen uitvoering kunnen geven aan de door de raad vastgestelde duurzaamheidsagenda van onze gemeenten, waarin is vastgesteld dat gemeenten het thuiswerken willen stimuleren.
- Het niet kunnen bijdragen aan een duurzame gemeente, door minder reisbewegingen onder de medewerkers.
- Grote risico's van uitval van medewerkers door ziekte als gevolg lichamelijk ongemak.
- Geen aantrekkelijk werkgever zijn door achterblijven in de veranderende maatschappelijk wensenniveau.
- Ontevredenheid binnen de organisaties.

Wat mag het kosten?**Structureel**

De structurele kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 28.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 28.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 56.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Incidenteel

Voor 2023 worden de kosten voor Tytsjerksteradiel geschat op € 143.000 (waarvan € 115.000 incidenteel en € 28.000 structureel).

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 143.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 285.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht. In de Algemene Reserve is rekening gehouden met deze uitname.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 28	- 28	- 28	- 28

00.04.16 HR: Recruitment**Wat willen we?**

De doorontwikkeling van onze organisatie vraagt om goede medewerkers. In de komende jaren (tot 2030) stroomt 25% van ons personeelsbestand uit door het bereiken van de pensioenleeftijd. In de afgelopen periode is gebleken dat het steeds moeilijker wordt om kandidaten te bewegen bij onze organisatie te komen werken. Door krapte op de arbeidsmarkt en doordat onze vraag naar arbeidskrachten verandert van operationeel naar steeds meer strategisch. Om de juiste kandidaten voor onze organisatie te werven is het belangrijk om een goede arbeidsmarktstrategie te ontwikkelen

Daar valt onder: Werving en Selectie, Recruitment en Arbeidsmarktcommunicatie.

Wat stellen we voor?

De ontwikkeling en uitvoering van een arbeidsmarktstrategie.

Een juiste uitstraling, het vinden van de juiste kandidaten voor vacatures en een professioneel en modern Werving & Selectiebeleid.

1. De ontwikkeling van een arbeidsmarktcampagne (€ 22.500 per gemeente; totaal € 45.000; eenmalig)
2. Het sluiten van een raamcontract met een of meer recruitmentbureaus (€ 20.000 per gemeente; totaal € 40.000 structureel per jaar)

Wat als we het niet doen?

Dan verslechtert onze concurrentiepositie op de huidige krappe arbeidsmarkt. We slagen er dan niet in om de medewerkers die in de komende jaren vertrekken te vervangen. Ook het aantrekken van medewerkers op strategisch niveau wordt steeds moeilijker.

Wat mag het kosten?

De kosten voor Tytsjerksteradiel worden geschat op € 22.500 incidenteel en € 20.000 structureel.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een structurele extra bijdrage van € 20.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 40.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Het onderwerp Ontwikkelen van een arbeidsmarktcampagne waarvoor we per gemeente € 22.500 vragen, classificeren wij als incidenteel. Voor incidentele lasten hanteren we de lijn, dat deze ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 20	- 20	- 20	- 20

00.04.19 DIV: Medewerker semi statisch en openbaar archief

Wat willen we?

Eén van de functies in het team DIV is de medewerker semi-statisch en openbaar archief. Deze functie kenmerkt zich door het dagelijkse toezicht op en de uitvoerende werkzaamheden in de semi-statische archieven (en de overbrenging naar openbare archieven). Deze functie omvat tevens adviserende taken inzake de openbaarheid, permanente bewaring en vernietiging van gegevens en over de toepassing van de Archiefverordening en Selectielijst. Voor het uitvoeren van deze taken, in deze hoeveelheid en op het huidige niveau van dienstverlening, is een totale formatie van 1,89 fte nodig.

Verzocht wordt om een structurele uitbreiding van de formatie met 0,49 fte op de functie medewerker semi-statisch en openbaar archief.

Met de reorganisatie DIV (vorig jaar) hebben we gerealiseerd dat voor beide gemeentelijke archieven (incl. private archieven) een medewerker werkzaam is met eenzelfde functieprofiel (opmaat voor harmonisatie van beleid en processen). Op basis van de huidige arbeidsmarkt, beschikbare kennis/ervaring op de functie en de hoeveelheid taken die we in eigen beheer uitvoeren en bovendien zoveel mogelijk willen harmoniseren tussen de gemeenten, is de formatie-uitbreiding nodig.

Wat stellen we voor?

Verzocht wordt om een structurele uitbreiding van de formatie met 0,49 fte op de functie medewerker semi-statisch en openbaar archief.

Per 1 januari 2023 is er slechtst 0,4 fte over voor invulling van de vacature. Dit blijkt onvoldoende gelet op de hoeveelheid werkzaamheden. Het ontvangen van bezoekers aan de archieven, de (informatie)vragen vanuit de organisatie en de samenleving, het beheer van private archieven, de harmonisatie van de archieven (te bepalen uniform beleid en werkprocessen) en daarnaast de zorg voor vernietiging en bewaring + zelf blijven uitvoeren van beschrijvende inventarissen van tijdvakken in het archief, maken een uitbreiding van formatie met 0,49 fte noodzakelijk.

Ook is relevant te vermelden dat dit een dusdanig specifieke functie is dat het de nodige tijd kost om goed ingewerkt te raken in de archieven en adequaat om te gaan met zoekvragen naar dossiers. Met de reorganisatie is een medewerker vanuit het team geplaatst op deze nieuwe functie. Met het aanstaande vertrek van de andere (zeer ervaren) medewerker wordt de aanwezige kennis en kwaliteit in het begin relatief kwetsbaar. Om enig succes te hebben in de werving van een nieuwe medewerker is een parttime functie van 32 uren per week een belangrijk uitgangspunt.

Daarnaast wordt met de inzet van vrijwilligers gestart voor werkzaamheden in de archieven die niet tot het takenpakket van deze medewerker(s) behoren. Zo wordt kritisch omgegaan met de beschikbare tijd van deze functie.

Wat als we het niet doen?

Dan ontstaat er een tekort op de formatie en kunnen taken niet worden uitgevoerd, met impact op de dienstverlening (in- en extern).

Wat mag het kosten?

De kosten voor gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 23.000.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 23.000, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 46.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 23	- 23	- 23	- 23

00.04.21 Samengestelde objectregistratie (SOR)

Wat willen we?

De Samenhangende Objectenregistratie (SOR) wordt een landelijk uniforme registratie met daarin basisgegevens over objecten in de fysieke werkelijkheid. Hierbij moet worden gedacht aan spoorlijnen, wegen, water, gebouwen en bomen, maar ook aan niet-zichtbare objecten, zoals bestuurlijke gebieden, woonplaatsen en openbare ruimten.

Met de SOR wordt beoogd om meer samenhang aan te brengen tussen de verschillende objecttypen en de eigenschappen die daarover worden bijgehouden.

Dit is onderdeel van het overheidsbrede regieprogramma DiS Geo.

Wat stellen we voor?

In kader van de SOR moet per 1 maart 2023 de basisregistratie kadaster (BRK) worden samengevoegd met de BAG.

In 2023 vindt de doorontwikkeling plaats op het gebied van Beheer openbare Ruimte (BOR) en geografie.

Hiertoe worden nieuwe informatiemodellen IM-BOR en IM-GEO ontwikkeld. We stellen voor de hiervoor beschikbare software aan te schaffen.

Om aan te blijven sluiten op wet- en regelgeving moeten we in 2023 de Basisregistratie Kadaster (BRK) upgraden om aan te blijven sluiten op wet- en regelgeving.

Wat als we het niet doen?

Dan voldoen we niet aan de eisen die het Ministerie van BZK aan de Basisregistraties stelt en kunnen we géén gegevens meer uitwisselen met het Kadaster. Dit kan gevolgen hebben voor de WOZ-waardebepaling en dus voor de door ons te heffen belastingen.

Wat mag het kosten?

De kosten voor de gemeente Tytsjerksteradiel worden geschat op € 7.500.

De taak wordt zowel voor Achtkarspelen als Tytsjerksteradiel binnen de WM8KTD uitgevoerd.

Voor beide gemeenten betekent dit een extra bijdrage van € 7.500, waardoor binnen de WM8KTD een budget van € 15.000 beschikbaar komt voor de uitvoering.

Fin. effect	Status	Aard	Raakvlak
Financieel (x € 1.000)			
2023	2024	2025	2026
- 8	- 8	- 8	- 8

4 Voorstel aan de raad

Gelet op de in deze Kadernota geschetste ontwikkelingen stellen wij u voor om:

Kennis te nemen van de ontwikkelingen in beleid zoals opgenomen in deze Kadernota 2023–2026, de te verwachten financiële gevolgen uit de aangegeven ontwikkelingen voor de meerjarenbegroting en het voorlopig verwachte meerjarenperspectief.

Burgum, 14 juni 2022

Burgemeester en wethouders van Tytsjerksteradiel

BIJLAGE I Financiële samenvatting

KADERNOTA 2023 – 2026

Hieronder laten we de ontwikkelingen zien die het gevolg zijn van nieuw beleid of van ontwikkelingen in bestaand beleid.

effect	aard	status	raakvlak
● vragend (nadelig)	● 1. onontkoombaar	A - realisatiefase	alléén eigen DO en níet de WM (via de uitvoering)
● neutraal	● 2. noodzakelijk	B - planfase	de eigen DO én de WM (via de uitvoering)
● biedend (voordelig)	● 3. wenselijk	C - verkenfase	beide DO's (via afstemming beleid)
● nog onbekend		onbekend	beide DO's én de WM (via de uitvoering)
variabel			

Onderwerp	Effect	Aard	Status	Raakvl.	2023	2024	2025	2026
Startsaldo van de Kadernota		●			1.653	2.649	2.886	2.656
Ontwikkeling Gemeentefonds		●			2056	2539	3461	-166
Ontwikkelingen in bestaand beleid					- 196	- 389	- 389	- 195
Nieuw of gewijzigd beleid					- 570	- 515	- 565	- 565
<u>00. Bestuur en ondersteuning</u>								
00.01 Taakverzwaring strategische advisering colleges, raden, DB en AB	●	●			- 65	- 65	- 65	- 65
00.03 Inrichten Mijngemeente.nl	●	●			- 13	- 13	- 13	- 13
00.04 Invulling actiepunten vanuit Communicatiestrategie	●	●			- 14	- 14	- 14	- 14
Totaal van dit programma					- 92	- 92	- 92	- 92
<u>00.04 Overhead</u>								
00.04.01 Formatie medewerker recordbeheer	●	●			-	-	-	-
00.04.02 IBP / Informatieveiligheid	●	●			- 3	- 3	- 3	- 3

KADERNOTA 2023 – 2026

00.04.03	ICT Diverse noodzakelijke upgrades					- 13	- 13	- 13	- 13
00.04.04	ICT Datagedreven werken					- 25	- 25	- 25	- 25
00.04.05	ICT Informatieveiligheid					- 13	- 23	- 43	- 43
00.04.07	Facilitair senior beleidsadviseur					- 46	- 46	- 46	- 46
00.04.08	Noodzakelijke upgrading financieel informatiesysteem naar een nieuw platform in de cloud					- 10	- 10	- 10	- 10
00.04.09	Organiseren en faciliteren van het thuiswerken					- 28	- 28	- 28	- 28
00.04.11	Capaciteitsuitbreiding contractmanagement en contractbeheer					-	-	-	-
00.04.12	Kwantitatieve en kwalitatieve impuls stafdiensten (HR en communicatie)					-	-	-	-
00.04.16	HR: Recrutement					- 20	- 20	- 20	- 20
00.04.17	HR: Vlootschouw in het kader van Strategisch Personeelsplan (SPP)					-	-	-	-
00.04.18	Omzetting van het dashboard (digitalisering) voor Liberaux					-	-	-	-
00.04.19	DIV: Medewerker semi statisch en openbaar archief					- 23	- 23	- 23	- 23
00.04.20	I&A: doorontwikkelingen team en organisatie					-	-	-	-
00.04.21	Samengestelde objectregistratie (SOR)					- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal van dit programma						- 189	- 199	- 219	- 219
01. Veiligheid									

KADERNOTA 2023 – 2026

01.01	Jurist veiligheid					- 27	- 27	- 27	- 27
01.02	Schenken onder de 18 jaar					- 30	-	- 30	-
Totaal van dit programma						- 57	- 27	- 57	- 27
<u>02. Verkeer, vervoer en waterstaat</u>									
02.01	Nieuw verkeer- en vervoerbeleid					-	-	-	-
02.04	Inventarisaties en inspecties oeververdedigingsobjecten en steigers/vlonders					- 40	-	-	- 30
02.09	2e fase Gebiedsontwikkeling De Centrale As					-	-	-	-
02.11	Aanpak fietsverbinding Damsingel naar de van Harinxmaweg					-	- 5	- 5	- 5
02.12	Toezicht kabels, leidingen, wegopbrekingen					-	-	-	-
02.15	Zwerfafval					- 50	- 50	- 50	- 50
02.16	Infrastructuur rondom Pont Prinses Margrietkanaal Bergumermeer-Sumar					-	-	-	-
Totaal van dit programma						- 90	- 55	- 55	- 85
<u>03. Economie</u>									
03.01	Realisatie twee TOP's (toeristische overstappunten)					-	-	-	-
03.02	Extra inzet recreatie en toerisme					- 73	- 73	- 73	- 73
03.03	Lidmaatschap Kennislab Noordoost Friesland					- 6	- 6	- 6	- 6
Totaal van dit programma						- 79	- 79	- 79	- 79

KADERNOTA 2023 – 2026

<u>05. Sport, cultuur en recreatie</u>									
05.08	Subsidie Het Achterland					-	-	-	-
05.10	Garyp yn it Grien					-	-	-	-
Totaal van dit programma						-	-	-	-
<u>06. Sociaal Domein</u>									
06.03	Inkoop Wmo & Participatiewet (Implementatieplan)					-	-	-	-
06.04	Hoofdlijnenakkoord GGZ					-	-	-	-
06.06	Participatiebeleid (uitvoeringsplan)					- 8	- 8	- 8	- 8
Totaal van dit programma						- 8	- 8	- 8	- 8
<u>07. Volksgezondheid en milieu</u>									
07.04	Structurele inbedding energicoaching					- 55	- 55	- 55	- 55
Totaal van dit programma						- 55	- 55	- 55	- 55
Eindsaldo van de Kadernota						2.943	4.284	5.393	1.730

Toelichting definities en symbolen

Toelichting op het gebruik van icoontjes in de Kadernota

Om de onderwerpen in deze Kadernota in een duidelijke context te zetten, wordt gebruik gemaakt van een rubricering, te weten

- effect op het begrotingsaldo
- aard van het onderwerp
- status van het onderwerp
- raakvlak(ken) met Achtkarspelen en/of de Werkmaatschappij

effect	aard	status	raakvlak
vragend (nadelig) neutraal biedend (voordelig) noq onbekend	1. onontkoombaar 2. noodzakelijk 3. wenselijk	A - realisatiefase B - planfase C - verkenfase onbekend	alléén eigen DO en niet de WM (via de uitvoering) de eigen DO én de WM (via de uitvoering) beide DO's (via afstemming beleid) beide DO's én de WM (via de uitvoering)

Labeling van bedragen/ramingen in bestuurlijke notities.

Wanneer in notities sprake is van bedragen of kostenramingen die te maken hebben met voorgenomen nieuwe projecten of nieuw beleid wordt zo'n bedrag standaard voorzien van een label dat de status en de mate van onderbouwing verduidelijkt.

Voor het gebruik van de termen "PM" en "taakstellend" wordt afgesproken dat hieraan de onderstaande omschrijving wordt gekoppeld.

	status C	status B	status A
fase	verkennende fase	planfase	realisatiefase
trefwoorden	initiatief, verkenning wat, ordergrootte inspanning.	uitwerking, plannen, begin progr. van eisen.	uitgewerkt plan incl. overleg betrokkenen, definitief progr. van eisen.
basis raming	inschatting en kengetallen.	elementen en kengetallen.	elementen en/of hoeveelheden en kengetallen/prijzen.
afwijking in %	mogelijk 50%	mogelijk 15–50%	verwachting < 15%

Het kan ook voorkomen dat er (nog) geen bedragen kunnen worden genoemd of dat er echt nadrukkelijk sprake is van een taakstellend bedrag. Voor deze gevallen gelden onderstaande termen:

PM	• er zijn nog geen concrete plannen (we willen iets gaan doen) • het college is van plan hier tijd en energie in te gaan stoppen • instemming betekent instemmen met het uitvoeren van voorbereidend werk en verkenningen • er wordt wel verwacht dat er t.z.t. sprake zal zijn van effecten voor de begroting • er is nog geen sprake van besluitvorming

KADERNOTA 2023 – 2026

PM + voetnoot	In een voetnoot kan worden aangegeven of er sprake is van een bijzondere reden voor PM, bijvoorbeeld in geval van een nog onmogelijk te kwalificeren autonome/onontkoombare ontwikkeling
taakstellend	• er wordt vooraf een bedrag vastgesteld voor bepaalde activiteiten of voorzieningen/maatregelen• het bedrag is leidend en maximaal, het ambitieniveau wordt hierop aangepast